

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Diplomová práce

2018

Gustav Ondrejčík

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Gustav Ondrejčík

**Archivace záběrů v redakcích zpravodajství
a sportu České televize**

Diplomová práce

Praha 2018

Autor práce: **Bc. Gustav Ondrejčík**

Vedoucí práce: **Mgr. Robert Záruba**

Rok obhajoby: 2018

Bibliografický záznam

ONDREJČÍK, Gustav. *Archivace záběrů v redakcích zpravodajství a sportu České televize*. Praha, 2016. 78 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. Robert Záruba.

Rozsah práce: 137 725 znaků

Abstrakt

Diplomová práce popisuje proces archivace záběrů a pořadů v redakcích zpravodajství a sportu v České televizi. Redakce zpravodajství připravuje pořady a vysílání pro programy ČT1 a ČT24. Redakce sportu zase obstarává obsah pro program ČT sport a připravuje také zpravodajskou relaci Branky, body, vteřiny vysílanou na ČT1. Vzhledem k těmto zmíněným faktům vyprodukuje obě redakce značné množství audiovizuálního materiálu. Práce zkoumá, jakým způsobem je následně tento odvysílaný materiál archivován. Mají obě redakce systematicky a komplexně vytvořený postup pro archivaci záběrů a pořadů? A jsou tyto archiválie snadno dohledatelné, dostupné a použitelné pro další vysílání? V práci je shrnuta historie archivace zpravodajského a sportovního audiovizuálního materiálu. Zmíněn je zároveň stěžejní proces digitalizace, který umožňuje přepis a záchranu starých archiválií uložených na páskových nosičích. Autor se po nastínění historie archivace soustředil na současnou metodiku procesu a popsal systém archivace v redakcích zpravodajství a sportu. Kdo archivaci obstarává a jaké systémy a programy se pro to používají? Na závěr byla rozebrána budoucnost archivace z hlediska perspektivy technologií.

Klíčová slova

Česká televize, archivace, archiv, záběr, pořad, zpravodajství, sport, redakce zpravodajství, redakce sportu

Abstract

This thesis describes the process of archiving of shots and programmes in news and sport editorial offices of the Czech Television. Newsroom prepares broadcasts for ČT1 and ČT24 programmes. The sport editorial office provides the broadcasts for ČT SPORT and also prepares the news for "Branky, body, vteřiny" on ČT1. With regard to this, both offices produce a considerable amount of audio-visual material. The thesis examines how this material is subsequently archived. Do both offices have a systematic and comprehensive procedure for archiving of shots and programmes? And are these archives easily traceable, available and usable for further broadcasting? The thesis summarizes the history of archiving of news and sport audio-visual material. The key process of digitization, which allows the transcription and saving of old archive materials stored on tape media, is also mentioned. After describing the history of archiving, the author focuses on the current methodology of the process and describes the system of archiving in news and sports news. Who does archiving and what systems and programmes are used for it? At the end of this thesis the future of archiving is analysed with regard to the progress in technologies used for archiving.

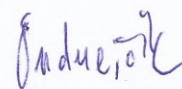
Keywords

Czech Television, Archiving, Archive, Shot, Broadcast News, Sport News, News Editorial Office, Sport Editorial Office

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 30. 7. 2018

Gustav Ondrejčík

Poděkování

Rád bych zde poděkoval všem zaměstnancům a pracovníkům České televize, kteří pro mě obětovali svůj čas. Zároveň bych chtěl poděkovat vedoucímu práce Mgr. Robertu Zárubovi, který mi pomohl s vymezením a upřesněním tématu diplomové práce a zároveň mi poskytl konzultaci na téma hokejového archivu. Myslím, že právě toto místo je vhodné, abych zde za všechny poděkoval Vladimíru Drbohlavovi, Robertu Zárubovi a všem dalším, kteří se roky dobrovolně starají o archivování velmi cenných materiálů tak, aby byly dostupné i pro další generace. Mé díky patří také PhDr. Martinu Lokšíkovi, jenž mi pomohl s vyhledáním odborné literatury, o kterou jsem se mohl v práci opřít. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat své přítelkyni, rodičům, příbuzným, kamarádům a všem blízkým, kteří mi byli oporou při pětiletém studiu na vysoké škole.

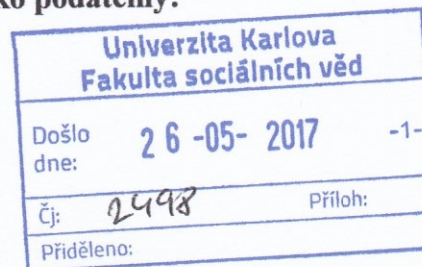
Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Gustav Ondrejčík

Razítko podatelny:

Imatrikulací ročník diplomantky/diplomanta:

2016/2017

E-mail diplomantky/diplomanta:

gusta.ondrejcik@gmail.com

Studijní obor/forma studia:

Žurnalistika/prezenční

Předpokládaný název práce v češtině:

Archivace záběrů v redakcích zpravodajství a sportu České televize

Předpokládaný název práce v angličtině:

Archiving of news and sport footage in the Czech TV

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013)

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2017/2018

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):

Archivace záběrů, pořadů a konečkonců i samotného vysílání je nedílnou součástí činnosti České televize. Ve své bakalářské práci jsem se této problematice věnoval a popsal jsem různé metody archivací v rámci všech složek České televize. Tato veřejnoprávní instituce je garantem archivace audiovizuálního materiálu v České republice. Ovšem kromě několika málo dalších knižních publikací, které se tématu jen okrajově dotýkají, není toto téma tak detailně zpracováno.

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):

V diplomové práci by měly být popsány metody archivace záběrů a pořadů ve dvou důležitých složkách České televize – v redakci zpravodajství a v redakci sportu. Mají tyto redakce jednotný systém pro archivaci záběrů a pořadů? Je tento systém přehledný pro uživatele tak, aby se v systému zorientoval a našel potřebné archivní záběry k dalšímu využití? V jakém stavu se proces archivace v těchto dvou redakcích nachází?

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod
2. Teoretická část – účel a způsob archivace v České televizi, legislativa
3. Historie archivace v České televizi – jak se v průběhu let měnily strategie v této oblasti, metody, televizní technika apod.
4. Archivace kontinuálního vysílání – jak probíhá, jak je tento obsah posléze dostupný
5. Archivace v rámci redakce zpravodajství – jak dochází k archivaci záběrů v redakci zpravodajství
 - 5.1 Stručná historie archivace v redakci zpravodajství
 - 5.2 Dnešní metody archivace v redakci zpravodajství
 - 5.3 Budoucnost – strategie, výhody a nevýhody nosičů
6. Archivace v rámci redakce sportu – jak dochází k archivaci záběrů v redakci sportu
 - 6.1 Stručná historie archivace v redakci sportu
 - 6.2 Dnešní metody archivace v redakci sportu
 - 6.3 Budoucnost – strategie, výhody a nevýhody nosičů
7. Závěr – zhodnocení systému uchovávání archivních záběrů v redakcích zpravodajství a sportu

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Archiv České televize

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Kvalitativní výzkum kombinující více rovin popisu

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

CYSAŘOVÁ, Jarmila. *Televize a totalitní moc 1969–1975*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1998.

- Autorka popisuje situaci a vývoj v tehdejší Československé televizi. Zaměřuje se na redakci, způsob vysílání, techniky vysílání i na cenzuru v období rané normalizace.

CYSAŘOVÁ, Jarmila: *Československá televize v období zániku komunistického režimu a vítězství demokratické revoluce (1985–1990)*. Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1999.

- Autorka se zaměřuje na vývoj v Československé televizi ve druhé polovině osmdesátých let, kdy zároveň došlo k zániku totalitního režimu a nástupu demokracie.

Kodex České televize [online]. [cit. 2015-05-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>.

- V kodexu České televize jsou popsány zásady naplňování veřejné služby. Článek 24 se věnuje péči o archivní fond.

Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2013 [online]. [cit. 2015-04-25]. Česká televize, 2014. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocní-zprava-2013.pdf>.

- Výroční zpráva informující o personálních podmínkách archivu a o jeho kapacitě. Popisuje také stav zpracování a využívání archiválií v roce 2013.

Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2014 [online]. [cit. 2015-04-25]. Česká televize, 2015. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocní-zprava-2014.pdf>.

- Výroční zpráva informující o personálních podmínkách archivu a o jeho kapacitě. Popisuje také stav zpracování a využívání archiválií v roce 2014.

Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2015 [online]. [cit. 2015-04-25]. Česká televize, 2016. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocní-zprava-2015.pdf>.

- Výroční zpráva informující o personálních podmínkách archivu a o jeho kapacitě. Popisuje také stav zpracování a využívání archiválií v roce 2015.

Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2016 [online]. [cit. 2015-04-25]. Česká televize, 2017. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocní-zprava-2016.pdf>.

- Výroční zpráva informující o personálních podmínkách archivu a o jeho kapacitě. Popisuje také stav zpracování a využívání archiválií v roce 2016.

KRIVOŠEJEV, Mark Iosifovič. *Perspektivy vývoje televize*. 1. vyd. Překlad František Straňák. Praha: Nakladatelství dopravy a spojů, 1984.

- Autor v knize popisuje poměrně složitou problematiku rozvoje prostředků televizního vysílání a televizního příjmu.

PITTERMANN, Jiří, Jitka SATURKOVÁ a Vít ŠNÁBL (eds.). *(Prvních) 10 let České televize*. Praha: Česká televize, 2002. PR a Promotion. ISBN 80-85005-37-9.

- Publikace se zaměřuje na prvních deset let po vzniku České televize. Jedná se o ojedinelé shrnutí vývoje v začátcích existence České televize.

ŠILHAN, Jan. *Vznik a vývoj divize Nová média ČT*. Praha, 2015. 51 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Martin Lokšík.

- Bakalářská práce popisuje do detailů vznik nové divize v rámci České televize. Nová média se od svého vzniku stala nedílnou součástí veřejnoprávní instituce.

VAMBERA, Karel. *Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská*. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. ISBN 978-80-7300-510-8.

- Kniha popisuje vývoj techniky používané pro televizní vysílání. Zároveň mapuje osudy lidí,

kteří s tímto vývoje spojili svou snahu a práci.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

ONDREJČÍK, Gustav. *Účel a způsob ukládání archivních záběrů v České televizi*. Praha, 2016. 43 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Robert Záruba.

Datum / Podpis studenta/ky

25. 5. 2017

.....
Andrej

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Stručně odkazy historických částí. Důraz na perspektivu technologií, jejich výhody a zápory.

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

-

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Záruba Robert

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

25.5.17 *R. Záruba*
.....

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTIŠKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

ÚVOD.....	2
1. ARCHIV A PROGRAMOVÉ FONDY ČT A LEGISLATIVA.....	3
1.1 ARCHIVY V PRAZE, BRNĚ A OSTRAVĚ	5
1.2 SOUČÁSTI APF.....	6
1.3 PŘÍSTUP K ARCHIVÁLIÍM A SOUČASNÉ CÍLE APF.....	8
1.4 IVYSÍLÁNÍ.....	9
2. HISTORIE ARCHIVACE V ČESKÉ TELEVIZI.....	10
2.1 ŘEDITELÉ ARCHIVU.....	11
2.2 VÝVOJ ZÁZNAMOVÉ TECHNOLOGIE.....	11
2.3 DIGITÁLNÍ SERVEROVÉ TECHNOLOGIE	14
2.4 PRODUKČNÍ A VÝROBNÍ SYSTÉM DNPS II.....	17
2.5 DIGITÁLNÍ ARCHIVY DAPF A DAR	21
2.6 PROCES DIGITALIZACE ARCHIVNÍCH MATERIÁLŮ	22
3. ARCHIVACE V REDAKCI ZPRAVODAJSTVÍ	26
3.1 HISTORIE ARCHIVACE V REDAKCI ZPRAVODAJSTVÍ.....	26
3.1.1 <i>Propojení archivu zpravodajství s archivem sportu</i>	30
3.2 DNEŠNÍ METODY ARCHIVACE V REDAKCI ZPRAVODAJSTVÍ	31
3.2.1 <i>Archivace pořadů a vysílacích příspěvků</i>	31
3.2.2 <i>Archivace agenturních příspěvků</i>	34
3.2.3 <i>Archivace hrubých materiálů</i>	35
3.3 BUDOUCNOST ARCHIVACE V REDAKCI ZPRAVODAJSTVÍ.....	35
4. ARCHIVACE V REDAKCI SPORTU	37
4.1 HISTORIE ARCHIVACE V REDAKCI SPORTU	37
4.1.1 <i>Telemagnetický záznam posunem ve sportovním zpravodajství</i>	38
4.1.2 <i>Sportovní ozvěny</i>	43
4.1.3 <i>Vznik samostatného sportovního programu</i>	45
4.1.4 <i>Archivace kontinuálního vysílání</i>	47
4.1.5 <i>Archivace ledního hokeje</i>	48
4.1.6 <i>Archivace basketbalu</i>	51
4.2 DNEŠNÍ METODY ARCHIVACE V REDAKCI SPORTU.....	52
4.2.1 <i>Digitalizace sportovního archivu</i>	57
4.2.2 <i>Systém DNPS II v redakci sportu</i>	57
4.3 BUDOUCNOST ARCHIVACE V REDAKCI SPORTU	60
ZÁVĚR	63
SUMMARY	65
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE.....	66
SEZNAM PŘÍLOH.....	69
PŘÍLOHY	70

Úvod

Ve své bakalářské práci Účel a způsob ukládání archivních záběrů v České televizi jsem se věnoval tématu archivace záběrů a pořadů ve veřejnoprávním médiu. V diplomové práci jsem na toto téma navázal a zúžil výzkum na archivaci záběrů a pořadů v redakcích zpravodajství a sportu České televize.

Redakcemi zpravodajství a sportu v České televizi projde velké množství audiovizuálního materiálu. Ten je následně potřeba důkladně roztřídit, smazat či zarchivovat. A to takovým způsobem, aby tento obsah byl v budoucnu co nejjednodušeji dohledatelný nebo případně znovu použitelný pro další postprodukcí a vysílání. Jak k archivaci v redakcích zpravodajství a sportu dochází? A jak k ní docházelo v minulosti, přičemž musíme zohlednit změny záznamových technologií, které do procesu výrazně zasáhly?

V diplomové práci jsem použil kvalitativní typ výzkumu. Jako metodu jsem zvolil výzkumné rozhovory s respondenty – se zaměstnanci a pracovníky České televizi, kteří mi ozřejmili proces archivace záběrů a pořadů v redakcích zpravodajství a sportu v České televizi. Další metodou bylo pozorování procesu přímo v areálu České televize na Kavčích horách. Výhodou autora byla znalost zkoumaného prostředí a dostatečné seznámení s pracovními postupy spojenými s natáčením, výrobou a uchováváním audiovizuálního obsahu. Z hlediska odborné literatury jsem čerpal především z publikace Karla Vambéry, ve které autor shrnul technický vývoj televizní techniky od počátku vysílání až po současnost.

Archivace v redakcích zpravodajství a sportu je v práci popsána pohledem do historie, do současnosti a také do budoucnosti, ačkoliv je velmi obtížné předpokládat, jak dynamický bude další vývoj technologií. Autor diplomové práce se soustředil na detailní popsání metodiky archivace.

Ve struktuře práce autor udělal pouze jednu změnu oproti tezi. Bod číslo 4 – souvislá archivace kontinuálního vysílání nemá spojitost se systematickým postupem archivace, tudíž je tento jev pouze okrajově zmíněn a nedostal v práci větší prostor.

1. Archiv a programové fondy ČT a legislativa

Archiv a programové fondy (APF) je velice důležité oddělení České televize. Jeho základním úkolem je správa archivních materiálů vzniklých z činnosti České nebo Československé televize od roku 1953 až po současnost.

Podle zákona č. 499/2004 Sb. archiv České televize spadá mezi tzv. specializované archivy, které pečují o kulturní dědictví, a je akreditován u Ministerstva vnitra ČR. Archivy se dělí na soukromé a veřejné. Specializované archivy dle znění zákona spadají do těch veřejných.¹

V prvním bodě § 51 zákona č. 499/2004 jsou vypsané specializované archivy: *„Organizační složky státu, bezpečnostní sbory, zpravodajské služby České republiky, státní příspěvkové organizace, státní podniky, vysoké školy, školy, Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, veřejné výzkumné instituce s výjimkou těch, u kterých plní funkci zřizovatele Akademie věd České republiky, a právnické osoby zřízené zákonem mohou zřizovat specializované archivy.“*²

Ve druhém bodě stejného paragrafu je pak vymezena činnost specializovaného archivu: *„Do péče specializovaného archivu náleží archiválie vzniklé z činnosti jeho zřizovatele nebo z činnosti jeho právních předchůdců a archiválie získané darem nebo koupí.“*³

Podle zákona č. 499/2004 uděluje akreditace Ministerstvo vnitra ČR, o čemž se píše ve třetím bodě § 51. *„Specializovaný archiv může působit jako archiv, pokud mu byla udělena akreditace.“*⁴

Kromě zákona o archivnictví a spisové službě je péče o archiv ukotvena také v zákoně č. 483/1991 Sb., tedy v zákoně o České televizi. *„Česká televize naplňuje veřejnou službu v oblasti televizního vysílání zejména tím, že vytváří archivní fondy,*

¹ Zákon č. 499/2004 Sb., zákon o archivnictví a spisové službě. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2004. Dostupné také z: http://www.nacr.cz/sua/legis/499_04.htm

² Zákon č. 499/2004 Sb., zákon o archivnictví a spisové službě. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2004. Dostupné také z: http://www.nacr.cz/sua/legis/499_04.htm

³ Zákon č. 499/2004 Sb., zákon o archivnictví a spisové službě. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2004. Dostupné také z: http://www.nacr.cz/sua/legis/499_04.htm

⁴ Zákon č. 499/2004 Sb., zákon o archivnictví a spisové službě. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2004. Dostupné také z: http://www.nacr.cz/sua/legis/499_04.htm

*udržuje je a podílí se na jejich využívání jako součásti národního kulturního bohatství.*⁵

Česká televize se k péči o archivní fond zavázala rovněž v kodexu ČT. Konkrétně v článku 24. *„ČT archivuje odvysílané pořady i výchozí audiovizuální a písemné záznamy a řídí se při tom zákonem o archivnictví a dalšími právními předpisy. Česká televize archivuje odvysílané pořady nad rámec zákonné povinnosti, nebrání-li tomu právní předpis nebo uzavřená smlouva. Česká televize je zavázána všestranně pečovat o doposud shromážděný archivní fond, zejména zde uložené materiály chránit před ztrátou, poškozením nebo zneužitím a systematicky tyto materiály třídit. Je-li to bez újmy na kvalitě archivovaných materiálů možné, Česká televize zajišťuje postupný přepis archivovaných audiovizuálních děl na nové technologie záznamu obrazu a zvuku.*⁶

Ve druhém bodě článku 24 se ČT zavazuje k tomu, že bude vyvíjet úsilí k doplňování archivního fondu o chybějící materiály, přiměřeně svým možností.⁷ Ve třetím bodu je psáno o možnosti přístupu k archivním materiálům jiným osobám. Tento přístup je možný na požádání pro studijní a vědecké účely. *„Jestliže nehrozí nebezpečí poškození nebo jiného znehodnocení zpřístupněného materiálu. Jestliže se zpřístupnění děje za výše uvedeným účelem, je Česká televize oprávněna požadovat výlučně úhradu vzniklých nákladů.*⁸

Ve čtvrtém bodě článku 24 se píše o tom, že ČT přezkoumá žádosti o poskytnutí kopie nebo sjednání licenční smlouvy. *„Česká televize nepropůjčí svůj archivní fond k reklamním účelům ani k jinému účelu, mohla-li by se tím snížit hodnota archivovaného díla nebo dobrá pověst České televize.*⁹

⁵ Zákon č. 483/1991 Sb., zákon České národní rady o České televizi. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1991. Dostupné také z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-ceske-televizi-2017.pdf?verze=2018-07-03-01:03:22&_ga=2.250336966.1577146705.1530571169-307015579.1530571169

⁶ Kodex České televize [online]. [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-24-pece-o-archivni-fond/>

⁷ Kodex České televize [online]. [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-24-pece-o-archivni-fond/>

⁸ Kodex České televize [online]. [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-24-pece-o-archivni-fond/>

⁹ Kodex České televize [online]. [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-24-pece-o-archivni-fond/>

V posledním pátém bodu se ČT zavazuje k tomu, že ve svém programu bude mít místo pro odvysílání archivního materiálu.¹⁰ Jako příklad můžeme uvést pořad Archiv ČT24, vysílaný na programu ČT24, nebo pořad Archiv Z, vysílaný na programu ČT sport, jehož obsahem jsou památné zápasy české nebo československé historie či jiné zajímavé přenosy sportovních dějin.

Činnost oddělení Archivu a programových fondů je na webových stránkách ČT popsána takto: „APF v současné době primárně zajišťuje správu všech audiovizuálních záznamů včetně jejich technické přípravy a distribuce na záznamová, stříhací, digitalizační a vysílací pracoviště. Současně dokumentuje část starších audiovizuálních pořadů a záznamů a zvukových snímků a přejímá a katalogizuje písemnosti. Archiv poskytuje rešerše a informační servis široké škále uživatelů – od režisérů, scenáristů, dramaturgů a produkčních, kteří se podílejí na vlastní výrobě České televize, až po externí badatele, kteří do televize přicházejí studovat na základě archivního zákona. Hlavní výzvu pro dnešní televizní archiváře představuje proces digitalizace, který už je denní realitou u audiovizuálních, obrazových i zvukových záznamů, který se však bude muset rozšířit také do oblasti archivace písemností (ať už spisů digitálně vzniklých, nebo archiválií převedených do elektronické podoby).“¹¹

APF připravuje archiválie pro další užití. K tomu může dojít prostřednictvím reprízového vysílání nebo prodejem práv jinému subjektu. „Zároveň APF spolupracuje s tvůrčími štáby při výběru archivních ukázek, provádí odborné rešerše a vytváří metodiku evidence a vyhledávání v databázích.“¹²

1.1 Archivy v Praze, Brně a Ostravě

APF má tři samostatné organizační útvary ve všech třech televizních studiích – tedy v Praze, Brně a v Ostravě. „APF Praha poskytuje metodické vedení pro ostatní útvary.“¹³

¹⁰ Kodex České televize [online]. [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/cl-24-pece-o-archivni-fond/>

¹¹ Archiv a programové fondy ČT. Česká televize [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

¹² Archiv a programové fondy ČT. Česká televize [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

¹³ Archiv a programové fondy ČT. Česká televize [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

Materiály jsou podle původu většinou uloženy tam, kde vznikly. Ovšem některé události mohly zapříčinit částečnou centralizaci archiválií. „*Po povodni, která v roce 1997 vážně poškodila archiválie v depozitáři APF Ostrava v Přívoze, byly zachráněné ostravské filmové materiály přemístěny do filmových skladů na Kavčích horách. Zde je také umístěna podstatná část brněnských filmových pásů.*“¹⁴

I filmové nosiče a fotonegativy jsou s ohledem na lepší technologické zázemí uloženy na Kavčích horách. „*Filmové nosiče a fotonegativy jsou postupně soustředěny do depozitářů v Praze, kde jsou vhodnější podmínky uložení a také technologické zázemí pro jejich přepisy a digitalizaci.*“¹⁵

1.2 Součásti APF

Oddělení Archiv a programové fondy má několik součástí. Jako první jmenujme videotéku, kde jsou uloženy audiovizuální záznamy na různých typech nosičů. Podle statistiky uvedené na stránkách České televize se ve videotéce v hlavní budově ČT na Kavčích horách (videotéka KH) nachází 270 tisíc záznamů pořadů (přílohy č. 15 a 16). Ve videotéce v budově zpravodajství (videotéka OZ) na Kavčích horách je dalších 205 tisíc záznamů zpravodajských nebo sportovních pořadů (příloha č. 17).¹⁶ „*Obě videotéky zajišťují odbornou péči o uložené nosiče a jejich zapůjčování pro výrobu a vysílání pořadů. Videotéka KH zajišťuje navíc práce spojené s reprízami archivních pořadů, které se vracejí na obrazovku, například výrobu skrytých titulků, audiodescription a verzí ve znakové řeči. V posledních letech se videotéky intenzivně věnují systematické digitalizaci audiovizuálního fondu.*“¹⁷

Druhou součástí APF je filmotéka. Ta pečuje o záznamy vyrobené na filmový pás. „*V nově vybudovaných moderních depozitářích filmotéky jsou uloženy barevné i černobílé filmy formátu 16mm i 35mm. V depozitářích je uloženo 64 tisíc titulů, což představuje přibližně 18 000 hodin vysílacího času. Toto oddělení také pečuje o filmový fond brněnského a ostravského studia. Filmotéka, kromě péče a ochrany filmových*

¹⁴ Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

¹⁵ Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

¹⁶ Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

¹⁷ Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

*nosičů, připravuje filmy na přepis pro výrobu nových pořadů, k projekci dramaturgům APF, produkčním útvárům a také ke komerčním účelům.*¹⁸

Archiv ČT nespravuje pouze audiovizuální materiál, jak by se mohlo zdát, ale také pouze ten zvukový. Tuto péči obstarává oddělení fonotéky. V ní se nachází přes 20 tisíc hodin nahrávek na 45 tisících zvukových nosičích (magnetofonové pásky, gramofonové desky, CD).¹⁹ *„Fonotéka spolupracuje se zvukovou výrobou, vytváří rešerše a zajišťuje výpůjčky pro ozvučování nových pořadů. Probíhající digitalizace zvukového archivu umožňuje hudebním režisérům online přístup k digitálním kopiím archivních nahrávek a tím i ochranu originálů. Fonotéka poskytuje informace o zvukových nahrávkách uložených v archivu fonotéky pro externí badatele, případně umožňuje i jejich poslech.*²⁰

Oddělení spisového archivu a fonotéky provádí správu písemností a fotografií, které vznikly nebo byly pořízeny v souvislosti s výrobou a provozem ČST a ČT. *„Fotografický fond se skládá z necelého miliónu fotonegativů a diapozitivů, asi 150 000 fotografií na papírové podložce a rovněž rychle rostoucího množství digitálně pořízených fotografií.*²¹ Fotografie jsou postupně digitalizovány. *„Je možné jejich získání a využití pro komerční i nekomerční sféru dle platného ceníku. Fotobanku naleznete na adrese www.fotobanka.ceskatelevize.cz.*²²

Součástí APF jsou rovněž oddělení správy programových fondů a studijní knihovna. Správa programových fondů zajišťuje činnost spojenou se správou a doplňováním údajů do databází pořadů ČT. *„Kromě dokumentace pořadů poskytuje také rešeršní služby tvůrcům a produkcím, obohacuje i Vysílání na webu o historické záznamy, uchovává fond náhledových nosičů a spravuje mediální badatelnu s možností projekcí.*²³ Studijní knihovna funguje jako služba zaměstnancům ČT. V knihovně je

¹⁸ Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

¹⁹ Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

²⁰ Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

²¹ Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

²² Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

²³ Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

přes 40 tisíc svazků. „Fond tvoří zejména odborná literatura se zaměřením na média a dále pak na různá odvětví vědy, politiku, kulturu, lingvistiku a umění.“²⁴

1.3 Přístup k archiváliím a současné cíle APF

Legislativa umožňuje veřejnosti nahlédnout do archivních materiálů České televize. „ČT umožňuje po předchozí dohodě přístup do archivu studentům a badatelům, dle provozních možností. Odborné veřejnosti jsou k dispozici prostory, kde má zájemce možnost získat informace o pořadech ČT vyhledáváním v databázích, pokud má pořad náhledovou kopii či kopii v digitálním archivu, je možná i projekce.“²⁵

Práva a povinnosti návštěvníka badatelny pak upravuje Badatelský řád APF ČT dostupný na webových stránkách ČT. Tento způsob kontaktu s veřejností umožňuje právě oddělení APF. Mimo činnosti archivu je následný prodej archivního materiálu cizím subjektům. To obstarává obchodní oddělení ČT.

Velký zájem o archivní materiály potvrzuje Irena Wintrová, vedoucí APF. „Chodí sem především hodně studentů. Vzhledem k tomu, že máme rok 2018, tak jsou hojně vyhledávány historické věci spojené s osmičkovými roky. Nebo například nedávno slavila výročí Zdravotní záchranná služba, která si tak vyžádala některé materiály z archivu ČT.“²⁶

Nynější zájem České televize v oblasti péče o archiválie je zřejmý. Přepsat staré archivní materiály tak, aby nedošlo k jakýmkoliv ztrátám. Proces digitalizace je v plném proudu. „U palců končí životnost strojů pro přehrávání, analogovým kazetám hrozí rozpadnutí. Z technických důvodů je tedy u těchto věcí digitalizace nutná. Klasické pořady, které se reprízuji, už digitalizované máme.“²⁷

²⁴ Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

²⁵ Archiv a programové fondy ČT: Přístup do archivů ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/pristup/>

²⁶ Rozhovor s Irenou Wintrovou, vedoucí Archivu a programových fondů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 4. 2018.

²⁷ Rozhovor s Irenou Wintrovou, vedoucí Archivu a programových fondů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 4. 2018.

Archivní materiály jsou kromě digitálního úložiště uchovávány také na fyzických nosičích – XDCAMech. „*Dramatickou tvorbu takto určitě ukládáme, reprízové pořady rovněž. To je pojistka, kdyby se něco stalo.*“²⁸

1.4 iVysílání

Velkou část archivního fondu se podařilo zpřístupnit veřejnosti prostřednictvím internetu na iVysílání, které je dostupné na internetové adrese www.ceskatelevize.cz/ivysilani (příloha č. 18). Zde je audiovizuální obsah poskytován divákům už od roku 2005.²⁹ Návštěvníci webových stránek iVysílání mohou sledovat živé vysílání nebo zhlédnout odvysílané věci ze záznamu. Najdou zde dle abecedy seřazené pořady, seriály a filmy vysílané Českou televizí. Na iVysílání se dá dohledat a spustit vše kromě věcí, na které se vztahují zvláštní licenční podmínky a které tedy nejsou k dispozici neustále, ale například pouze určitou dobu po odvysílání.

²⁸ Rozhovor s Irenou Wintrovou, vedoucí Archivu a programových fondů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 4. 2018.

²⁹ Archiv a programové fondy ČT: Přístup do archivů ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/pristup/>

2. Historie archivace v České televizi

Československá televize začala pravidelně vysílat 1. 5. 1953. „Ačkoli některé audiovizuální pořady a záznamy a spisové materiály byly v Československé televizi ukládány už od okamžiku jejího formálního oddělení od Československého rozhlasu, televizní archiv vznikl teprve v průběhu první poloviny 60. let. Podle rozhodnutí ústředního ředitele Československé televize platného od července 1962 byl náměstkovi pro ekonomiku a správu podřízen odbor „archivy a dokumentace“, jehož součástí byl filmový archiv, obrazový archiv, archiv programových textů, zvukový archiv, vnitropodnikový archiv, studijní knihovna a dokumentace.“³⁰

Samostatnou institucí se pak archiv stal až po reorganizaci Československé televize v dubnu 1965. V budoucnu následovaly další změny – v červenci 1968 byl odbor Archivu a programových fondů rozdělen na dvě části, tedy na ústřední archiv a programové fondy. V dubnu 1971 opět přišlo spojení do jednoho útvaru.

Archivní zákon č. 97/1974 ustanovil archiv ČST archivem zvláštního významu, v praxi se však archiv i nadále potýkal s nevyhovujícími depozitáři. „V 60. a 70. letech byly archivní fondy umístěny na asi více než deseti různých místech, mezi nimiž nechyběl například bývalý vojenský objekt v Pařezí u Cerhonic, zámeček v Církvicích, sklep domu ve Vinohradské ulici, sál hostince v Dolních Počernicích nebo evangelický kostel v obci Kšely. V září 1977 byl archiv ČST přestěhován z Lhoty u Kamenných Žehrovic do depozitáře v někdejší mlýně v Hrádku u Vlašimi. Práci archivářů rovněž komplikovala skutečnost, že až do 70. let v ČST nebyl zaveden spisový řád a nebyl tedy zajištěn systém pořádání písemností u původců, ani jejich předávání do spisovny.“³¹

Zajímavostí je, že podle analýzy zpracované v roce 1983 bylo součástí ÚAPF také samostatné oddělení pro počítačové zpracování programových fondů. Informační technologie však byla ve větší míře využívána až v 90. letech. Jednalo se zejména o databáze ISIS a ArchivRZ.³²

V současné době se využívá databázový systém Provys, ve kterém lze vyhledat všechny audiovizuální materiál včetně metadat.

³⁰ Archiv a programové fondy ČT: Historie archivu. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/historie/>

³¹ Archiv a programové fondy ČT: Historie archivu. *Česká televize* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/historie/>

³² Archiv a programové fondy ČT: Historie archivu. *Česká televize* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/historie/>

2.1 Ředitelé archivu

Funkce vedoucího archivu se v organizační struktuře Československé a České televize několikrát měnila či přejmenovávala. Níže je chronologický výčet všech ředitelů. V době, kdy byl vedoucím odboru Archivu a programových fondů Bohumil Kut, působil jako vedoucí Archivu a dokumentace Slovenské televize Ferdinand Brehovský. V roce 1974 byl do funkce vedoucího Ústředního archivu a programových fondů zvolen Karel Kohout, v letech 1953 až 1958 ústřední ředitel Československé televize a na přelomu 60. a 70. let náměstek ústředního ředitele Československé televize. Bohumil Kut působil jako Kohoutův zástupce. Jan Šumavský byl bývalý pracovník Vojenské politické akademie Klementa Gottwalda. Karel Valtera scénárista a bývalý zpravodaj ČST ve Francii. Vít Charous ještě předtím, než se stal vedoucím APF, vedl Ústřední archiv (součást ÚAPF). Irena Wintrová, která vede archiv nyní, je současně projektovou manažerkou digitalizace APF.³³

jméno	funkce	období
Josef Zavřel	vedoucí odd. programových fondů	první 1/2 60. let
prof. Bohumil Kut	vedoucí odboru APF	od 1/2 60. let - 1974
Karel Kohout	vedoucí ÚAPF	od roku 1974
Jan Šumavský	vedoucí ÚAPF	1983 - 1985
Karel Valtera	vedoucí ÚAPF	1985 - 1990
Vít Charous	vedoucí APF	1990 - 2013
Irena Wintrová	vedoucí APF	2013 - nyní

2.2 Vývoj záznamové technologie

Živé vysílání zprvu nebylo možné ukládat a archivovat, protože neexistovala žádná technologie, která by to umožňovala. To se změnilo až s nástupem telerecordingu. Do té doby se z vysílání uchovávalo pouze to, co bylo natočeno na filmový pás.

Telerecording byl poprvé dovezen do Československé televize v roce 1958. Jednalo se o stroj od firmy Marconi.³⁴ „Byl to záznam televizního obrazu na 16mm film

³³ Archiv a programové fondy ČT: Historie archivu. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-24]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/historie/>

³⁴ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 116.

ze speciální obrazovky. Výsledek však nebyl příliš kvalitní. Další systém od firmy EBR, dovezený v roce 1970, zaznamenával televizní obraz elektronickým paprskem na film ve vakuu. Kvalita byla již lepší, obraz však byl pouze černobílý. Provoz byl těžkopádný a technologie neperspektivní. Přesto se telerecording úspěšně používal k záznamu zpravodajství a sportovních i zábavných pořadů.³⁵

Firma Ampex v roce 1956 vůbec poprvé vystavila první profesionálně použitelný televizní záznam. Nazýval se kvadruplex. Dovoz ovšem podléhal tvrdému embargu a nebylo tedy zprvu možné, aby se sem takový přístroj dostal. Až v roce 1964 byl dovezen magnetický záznam od firmy Machtronix.³⁶ „Používal 1“ pás se šířkou pásma záznamu 3,5 MHz. Motory byly synchronizovány se sítí. Celkem byly dovezeny tři kusy těchto strojů a používaly se hlavně při sportovních přenosech pro vracení branek a vysílání mimo hlavní čas.“³⁷

V roce 1966 do Prahy dorazily dva stroje umožňující telemagnetický záznam propašované přes Slovinsko a Rakousko.³⁸ „Převzetí mělo proběhnout v naprostém utajení. Došlo k němu však v době, kdy končilo vysílání a vrátníci v Měšťanské besedě procházeli téměř všichni zaměstnanci. Leukoplasty se zalepovaly nápisy Ampex. Osm set kilogramů těžké zařízení muselo být kompletně rozebráno, protože bylo nemožné vynést ho vcelku po schodech do čtvrtého patra Měšťanské besedy, kde bylo zřízeno první záznamové pracoviště. [...] Tak získala televize první dva stroje VR 200 pro příčný záznam na 2“ magnetický pásek. Technici jim říkali Jezinka a Bimbo. Záznamové hlavy však vydržely pracovat místo proklamovaných sto hodin pouze dvě hodiny. Za půl roku se závadu podařilo vyreklamovat a konečně začala éra magnetického záznamu. Celkem bylo těchto strojů dodáno pět kusů, jeden z nich byl i modernizovaný typ VR 2000B. V roce 1969 byly dovezeny doplňkové jednotky pro záznam a reprodukci barevných signálů. Takže byl poprvé zaznamenán reprodukován barevný signál PAL z televizního magnetického záznamu.“³⁹

³⁵ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 116-117.

³⁶ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 117.

³⁷ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 117 a 119.

³⁸ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 119.

³⁹ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 119-120.

Pro televizní zpravodajství včetně odbavování pak firma Ampex v roce 1976 dodala dva stroje ACR 25.⁴⁰ „*Byl to automatický kazetový systém s příčným záznamem odvozený od stroje AVR 1. Pro odbavování byl firmou Ampex dodán karusel pro 24 kazet, nazývaný Kolotoč. Kazety měly kapacitu nejvýše šest minut záznamu. [...] Od roku 1979 pracovaly tyto stroje v nově vybudovaném objektu zpravodajství, a to až do roku 1988, kdy byly nahrazeny robotickým systémem Betacart.*“⁴¹

Rozdělit vývoj záznamových technologií na určité etapy a časově přesně vymezit působnost jednotlivých formátů by bylo velmi složité, protože různé formáty koexistovaly spolu. „*Dlouho se pořád vysílalo z filmových snímačů, musel se synchronizovat obraz se zvukem. Tyto stroje ale začaly dělat chyby a vyšlo nařízení, že půjdou do postprodukce a bude se vysílat z dvoupalcových záznamů, vedle toho už ale v 80. letech existovaly také jednopalcové záznamy. Pak následoval nástup U-maticů a později Betacamů.*“⁴²

Cíl byl jasný – zvýšit kvalitu. „*Firmy Sony, Panasonic, Ampex, BTS a další pořádaly závody o pokrok ve vývoji. Cílem bylo zvýšit kvalitu záznamu, používat užší pásek a postupně přejít z cívek na kazety.*“⁴³

Hojně využívaným formátem byly jednopalcové záznamové formáty B a C. „*Záznamový formát C představuje obrazový a zvukový záznamový systém profesionálního použití, realizující záznam obrazové a zvukové složky v analogové formě. Formát pracuje s pásem šíře 25,4 mm (1“) uloženým na cívce.*“⁴⁴

Po formátu C přišel na trh další analogový záznamový formát U-matic. „*Formát pracuje s pásem šíře 19,01 mm (3/4“) uloženým v kazetě. [...] Velké kazety formátu*

⁴⁰ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 120.

⁴¹ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 120-121.

⁴² Rozhovor s Michalem Kratochvílem, hlavním technologem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 28. 4. 2016.

⁴³ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 121.

⁴⁴ BLAŽEK Ladislav; VRABEC Jan; KASIKA Vladimír; BEZDĚK Vladimír; TAUŠ Gustav. Výroba a prezentace audiovizuálních děl II. Praha – Akademie múzických umění v Praze, Fakulta filmová a televizní, 1992.

U-matic jsou k dispozici se záznamovou kapacitou 10, 20, 30 a 60 minut, malé kazety s kapacitou 10 a 20 minut. ⁴⁵

Od poloviny 80. let dominoval systém Betacam, později Betacam SP od firmy Sony, původně určený pro zpravodajství.⁴⁶ „Televize začala tyto systémy dovážet do zpravodajství v polovině osmdesátých let a do televizní výroby počátkem devadesátých let.“⁴⁷

Úspěch Betacamu v tehdejší době potvrzuje také publikace přibližující výrobu a prezentaci audiovizuálních děl. „Velké kazety jsou nabízeny se záznamovou kapacitou od 10 do 110 minut, malé kazety s kapacitou 6 až 36 minut. Formát Betacam SP nastoupil svoji úspěšnou cestu nejdříve v oblasti televizní žurnalistiky. V poslední době se však stále častěji používá i v oblasti dokumentární, publicistické a hrané tvorby.“⁴⁸

V druhé polovině devadesátých let začala digitalizace komplexu Kavčích hor. Nosným záznamovým formátem se stal digitální Betacam od firmy Sony.⁴⁹

2.3 Digitální serverové technologie

Česká televize začala automatické odbavování pořadů a propojování jejich dalších aspektů testovat se systémem Astra od firmy Aveco na začátku 90. let. Systém byl uveden v roce 1993 ve spolupráci s oddělením informatiky ČT. Za dobu fungování představilo Aveco již třetí verzi Astry a její vývoj neustále pokračuje.⁵⁰

Databázové systémy pokračovaly v České televizi druhou etapou řízení odbavování na základě dat systémem Provys od původně česko-norské IT firmy DCIT. Mezi lety 1993 a 1995 se společnost soustředila na vypracování projektu „globální specifikace informačních systémů“ pro ČT, hotovo bylo o dva roky později a televize tak začala fungovat na Provysu. Systém znamenal zjednodušení pro redaktory i řídící

⁴⁵ BLAŽEK Ladislav; VRABEC Jan; KASIKA Vladimír; BEZDĚK Vladimír; TAUŠ Gustav. Výroba a prezentace audiovizuálních děl II. Praha – Akademie múzických umění v Praze, Fakulta filmová a televizní, 1992.

⁴⁶ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 122.

⁴⁷ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 122.

⁴⁸ BLAŽEK Ladislav; VRABEC Jan; KASIKA Vladimír; BEZDĚK Vladimír; TAUŠ Gustav. Výroba a prezentace audiovizuálních děl II. Praha – Akademie múzických umění v Praze, Fakulta filmová a televizní, 1992.

⁴⁹ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 181.

⁵⁰ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 167-168.

pracovníky, jelikož obstarával vše od plánu vysílání, manipulace s pořady v něm, jejich popis a další správu nebo archivaci.⁵¹

Kromě Provysu Česká televize fungovala a stále funguje i díky důležitému účetnímu databázovému systému Sap a programovému rozhraní jeho konkurenta Oracle. Sap je propojený s Provysem a stará se zejména o finanční stránku věci. V přehledném tabulkovém prostředí zaznamenává každou finanční operaci této instituce a srovnává je do srozumitelných skupin.⁵²

Pro zpravodajství je stěžejním systémem Digitální zpravodajský produkční systém (Digital News Production Systém) – dnes už jeho druhá verze DNPS II. Jedná se o samostatnou databázi příspěvků do zpravodajství, funguje jako úložiště pořadů a pomocí DNPS se následně dají i odbavit. Pro potřeby redaktorů ČT existuje i redakční textový databázový systém pro vlastní editaci zpravodajských příspěvků, které se následně ukládají do DNPS.⁵³

Nad celým systémem automatického odbavování a provázanosti kompletního procesu funguje zmíněný programový systém Astra od Aveca. Jedná se o zastřešovací databázový systém, který funguje jako hlavní dozor nad nasazováním programů do vysílání a tyto kroky řídí. K množství počítačů v ČT jsou na dálku připojeny externí úložiště – servery – která obsah po jeho zvolení na jednotlivá pracoviště odešlou.⁵⁴

Ruku v ruce jde s Astrou Provys, který po jeho spuštění začal fungovat jako dodavatel informací do Astry ze své databáze. Ta podle dat z Provysu vysílání řídila a evidovala. A zatímco se Provys stará o konkrétní údaje o jednotlivých pořadech, Astra dohlíží na jejich řádné zařazení do programu. Provys od DCIT do sebe posléze začal kombinovat množství dalších důležitých a hodících se informací o jednotlivých pořadech jako je rozšíření archivačních možností, práce s autorskými právy a dohled nad nimi, nástroje pro správu televizní výroby, ale i prodej reklamy nebo plánování internetových služeb.⁵⁵

⁵¹ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 169-170.

⁵² VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 173.

⁵³ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 177-179.

⁵⁴ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 176-177.

⁵⁵ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 166-179.

Provys i většina ostatních systémů funguje v neustálém souladu s účetním programem Sap. Nejen fakt, že se jedná o veřejnoprávní instituci, tak napovídá, že správa financí je jednou z nejdůležitějších složek celého fungování společnosti. Je proto důležité, aby tento finanční databázový program měl přístup do všech souvisejících databází a držel ochrannou ruku nad pohybem peněz média. Sap si ukládá veškeré přijaté i vystavené faktury od svých spolupracovníků a páruje je napříč systémy s příslušným obsahem.⁵⁶

Sám Provys je rovněž orientován na finanční stránku výroby pořadů. Jedná se o poloautomatizovanou databázi všech pořadů s údaji o obsahu a organizaci daného díla ve struktuře České televize. Je v něm ve spolupráci se Sapem možné plánovat nákupy pořadů s ohledem na finance instituce a dá se přes něj dohlížet i na mnohdy složité právní ochrany jednotlivých audiovizuálních děl. Jedná se o kartotéku otevřenou, kdy do ní členové IT podpory ČT mohou libovolně vstupovat, vytvářet nové položky v seznamu i upravovat vztahy mezi nimi. Pomocí funkce Playlist se každých 15 minut přenáší obsah vysílacího plánu z Provysu do Astry. Pomocí další z funkcí IngestList se obsluha stanice dozví tři dny dopředu o plánovaných nasazených pořadech v seznamu, který postupně přeneseme do schématu. V Provysu se dá dokonce monitorovat stav používání televizní techniky nebo procházet záznamy o veškerých pořadech natočených, připravovaných i o těch, o jejichž tvorbě se zatím například pouze uvažuje.⁵⁷

DNPS II je alternativou a zároveň nutným doplněním systému Provys, bez kterého by chod zpravodajství byl nutně ztížen prací pouze s Astrou. Na rozdíl od Provysu sice neobsahuje takové množství vyplnitelných údajů o konkrétních pořadech, kromě řady chybějících položek ale zvládá do vysílacího schématu zařadit i příspěvky samotné. Digitální zpravodajský produkční systém je samostatným systémem pro zpravodajství, díky kterému lze kromě editace různých položek a údajů o příspěvku ho následně i přímo publikovat. Na tento systém jsou navázány počítačové střížny a své příspěvky do něj posílají i redaktoři z regionálních redakcí České televize. Denně se v této souvislosti v Provysu musí zakládat vysílací plány zpravodajství. Do DNPS se pak veškeré příspěvky nahrají a ručně se odbavují. Kvůli nedostatečné kapacitě, kvůli

⁵⁶ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. 166-179.

⁵⁷ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 177.

keré se musel plán DNPS každý den mazat, což logicky značně komplikovalo celý provoz, došlo k přechodu na systém DNPS II. Ten by měl České televizi zaručit odpovídající rozhraní s dostatečnou kapacitou pro zpracovávání příspěvků i ve vysokém rozlišení.⁵⁸

Pro použití redaktorů na pracovišti i v terénu funguje redakční textový databázový systém ve zpravodajství. Jedná se vlastně o celkový agenturní servis včetně textového i obrazového zpravodajství přehledně na jedné platformě. V kombinaci s Astrou, Provysem, DNPS a Sapem se tak jedná o pátou serverovou technologii, která pomáhá s řízením provozu, i když sama neslouží pro odbavování pořadů, a usnadňuje práci novinářů.⁵⁹

K orientaci redaktorů přispívá i například program Octopus, který napojením na jednotlivé systémy umožní práci s příspěvkem i editaci obsahu čtených zpráv ve studiu, to vše pod jednou střešou a v přehledných tabulkách.

2.4 Produkční a výrobní systém DNPS II

Digital News Production System (DNPS) je výrobní a produkční systém používaný v ČT, založený na platformě Sonaps od firmy Sony. Od roku 2015 funguje jeho druhá verze s názvem DNPS II. Hlavním úkolem tohoto systému je převést materiál pocházející z různých zdrojů do datové podoby. Zdroje můžeme primárně rozdělit na dva druhy. Tím prvním jsou signálové zdroje, tj. satelitní trasy, SNG vozy, přenosové trasy, studiové trasy apod. Pomocí DNPS dochází k digitalizaci těchto signálů do datové podoby. Druhým zdrojem materiálu jsou datové zdroje. Sem patří fyzické nosiče XDCAMy, které se hojně využívají v ČT. Kamera totiž při natáčení učiní z obrázků data, která ukládají na datový nosič XDCAM (blu-ray disk uzavřený ve schránce – přílohy č. 13 a 14). V datové podobě už dnes přicházejí také materiály z agentur, které tvoří důležitou složku výroby. Tato data putují do ČT přes satelit se záložním kanálem přes internet. Soubory se ukládají na server a následně jsou automaticky překlápěny do DNPS II včetně metadat. Výsledkem je tedy videosoubor a souběžně s tím jsou posílány popisné údaje, práva užití apod. Úkolem systému DNPS II je nasát všechny materiály dovnitř. Importovat je nebo zdigitalizovat.

⁵⁸ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 166-179.

⁵⁹ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 179.

V rámci procesu importu souborů může dojít ke změnám jejich formátů. Sonaps totiž interně používá pouze profesionální formáty. Je tedy potřeba jiné typy formátů transkódovat na profesionální tak, aby mohly fungovat v prostředí Sonapsu. *„Zde se nabízejí dvě cesty. Buďto ke změně formátů dochází přímo v Sonapsu, ovšem počet formátů, který je Sonaps schopen převést, je značně omezen. Proto je v rámci systému zabudován transkodér třetí strany od firmy Harmonice (dříve Rhozet). Tento transkodér dělá převody z neprofesionálních formátů MP4, AVI apod. Jedná se o široké portfolio formátů. Po převodu je následně vše uloženo na centrální datové úložiště, které se nachází v jádru systému.“*⁶⁰

Po uložení na datové úložiště se v rámci DNPS rovněž vytvoří náhledové video. *„To je dělané proto, aby s materiálem mohl pracovat také redaktor na svém kancelářském počítači, který má omezený výkon a datová konektivita do sítě je limitována. Kdyby všichni přehrávali videa v plném rozlišení, bude datová síť značně přetížená. Takto mohou redaktoři zhlédnout videa v Octopu nebo ve střižně XPRI.“*⁶¹

Další postup materiálu je následující. Buďto se zpracovává na kancelářských počítačích pomocí náhledového videa, nebo se zpracovává na střižnách v plném rozlišení. Střižny sídlí na různých místech budovy zpravodajství ČT a jsou označeny písmenky TMZ. Zde se pracuje v plném rozlišení, aby redaktor nebo střihač viděli, jak bude materiál vypadat v televizi. Výstupem zpracování na střižnách je nově vytvořený klip. Tento klip se nevytváří přímo na střižnách z ustříhané sekvence záběrů. *„Render nového souboru by zbytečně střižnu zatěžoval a zdržoval případnou další práci. Sestříhané záběry jsou posílány na EDL executor (farma 18 serverů), který přijme stříhovou soupisku ze střižny a výsledkem jeho práce je nový soubor uložený na datovém úložišti. Pakliže je tento soubor zařazen v bodovém scénáři, který vznikl v redakčním systému Octopus, je automaticky odeslán na vysílací servery. Vysílací servery jsou dva – hlavní a záložní. Materiál tedy postupně v systému DNPS projde vstupem, uložením, zpracováním a odesláním k vysílání. Vedle klasické cesty distribuce hotového materiálu je možná alternativní varianta. Sestříhaný materiál totiž nemusí být určen pouze k vysílání, ale může být k dispozici pro internetové portály nebo sociální síť. Zde je nutné materiál vyexportovat v jiném než profesionálním formátu. Jak už bylo*

⁶⁰ Rozhovor s Jiřím Tomanem, systémovým inženýrem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

⁶¹ Rozhovor s Jiřím Tomanem, systémovým inženýrem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

*uvedeno, systém Sonaps disponuje transkodérem, který je nastaven na rychlé profesionální zpracování a nedisponuje možnostmi přepisu na širší škálu formátů. Proto je opět potřeba k převodu program od firmy Harmonic, který vytvoří video s nižší kvalitou pro distribuci na sociální síť. Například zpravodajský pořad Hashtag je na Facebooku. Transkodér tak video přizpůsobí pro prostředí Facebooku. To Sonaps sám o sobě neumí.*⁶²

Jedním z odběratelů hotového materiálu je digitální archiv. Zároveň je to však také zdroj materiálu. Ten je záměrně vytvořen jako externí archiv, protože funguje pro celou televizi, nejen pro zpravodajství. Je určen pro všechny redakce a útvary. První byl archiv s názvem DAPF (Digitální archiv a programové fondy), který však pracoval pouze ve standardním rozlišení SD. *„Nástupem nového vedení bylo rozhodnuto, že tento archiv už nebude nadále rozvíjen a na jeho místo se implementuje nový archiv s názvem DAR. Ten už je formátově nezávislý, pracuje jak se standardním rozlišením SD, tak s plným rozlišením HD.*⁶³

Výměna mezi oběma stranami, tedy DNPS a digitálním archivem, je možná oboustranně. Nejprve popíšeme cestu z DNPS do digitálního archivu. Pracovníci archivu si ve své složce v Sonapsu (vytvořené speciálně pro účely archivu) ukládají hotové pořady nebo vybraný sestříhaný materiál. U hotových souborů připravených k archivaci následně naplánují odeslání do archivu. *„Každou noc čtvrt hodiny po půlnoci se spustí toto odesílání v systému Sonaps. Všechny materiály určené k archivaci jsou Sonapsem posílány do digitálního archivu. Jedná se tedy o video v plném rozlišení včetně „xlm“ souborů s metadaty. Na druhé straně tohoto procesu je digitální archiv, který všechny tyto soubory stáhne k sobě, zaregistruje do databáze, uloží na svá disková pole. Aby došlo k bezpečnému uložení, vzápětí se paralelně vše odešle také na datové pásky a do datových knihoven. Všechny uložený materiál je tedy k dispozici minimálně ve dvou kopiích. Tak funguje proces archivace. Naopak v Sonapsu po uplynutí expirace materiály automaticky mizí, případně je možné je mazat manuálně.*⁶⁴

Druhá cesta je opačná, tedy z digitálního archivu k aktuálnímu použití do DNPS. Zde nastávají dvě varianty u starého digitálního archivu DAPF a jedna možnost

⁶² Rozhovor s Jiřím Tomanem, systémovým inženýrem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

⁶³ Rozhovor s Jiřím Tomanem, systémovým inženýrem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

⁶⁴ Rozhovor s Jiřím Tomanem, systémovým inženýrem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

u nového digitálního archivu DAR. „U DAPFu lze poslat materiál přímo zpět do Sonapsu včetně metadat. Tento materiál se pak objeví ve složce „Společné zdroje DAPF“ a je připraven k použití. Druhou variantou je vyexportovat soubory ve starších aplikacích DAPF, materiál se následně objeví na datovém úložišti Sonapsu, ale dá se s ním pak pracovat pouze na střížnách, redaktoři se k němu na svých počítačích nedostanou. To je určitá nevýhoda a v současné době na tom pracujeme, aby se tento materiál mohl dostat ke všem. Naproti tomu materiál odeslaný z DARu se vždy objeví v tzv. material listu, takže ho lze ve stromové struktuře dohledat podle data anebo podle toho, kdo tento materiál vyexportoval. Je možné vyexportovat jak celý pořad, tak pouze výstřižky, které si člověk ze zdroje v DARu vystřihá. Takto přesunutý materiál určený k aktuálnímu využití má opět určitou záruku a po jejím uplynutí ze systému Sonaps mizí.“⁶⁵

Materiály po uplynutí expirace ze systému Sonaps mizí z logických důvodů. Jsou určeny především k aktuální výrobě a systém DNPS neslouží jako trvalé úložiště souborů. Datové úložiště je poměrně drahou záležitostí a má vysokou výkonnost zejména proto, aby obsloužilo všechny připojené klienty. „V provozu máme přibližně 22 střížen. Každá z nich stříhá v plném rozlišení. Je navíc schopná stříhat několik videostop najednou, takže datový tok je vysoký. Máme více než 20 „ingest“ kanálů, souběžně s tím se může do systému nahrávat z XDCAMů. Výkon diskového pole je tedy vysoký. Tomu také odpovídá jeho cena. Naše diskové pole je orientováno na výkon, nikoliv na kapacitu. Naproti tomu stojí digitální archiv, který naopak potřebuje velkou kapacitu, nikoliv výkon.“⁶⁶

Důvodů přerodu z DNPS I na DNPS II bylo hned několik. „Technologie, na které bylo založeno DNPS I, byla od firmy Silicon Graphics. Tato firma vstoupila na televizní trh v roce 2002. Brzy ovšem trh opustila. Technologie, na které tedy bylo založeno DNPS I, se přestala rozvíjet. Byla pouze udržována v chodu a podporována. To byl hlavní důvod konce DNPS I. Také bylo potřeba řešit přechod z SD na HD. Zároveň jsme ale potřebovali unifikaci procesů napříč jednotlivými studii. Máme totiž tři hlavní televizní studia v Praze, v Brně a v Ostravě a každé z nich pracovalo s jinou

⁶⁵ Rozhovor s Jiřím Tomanem, systémovým inženýrem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

⁶⁶ Rozhovor s Jiřím Tomanem, systémovým inženýrem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

*technologií. Výměna materiálu mezi jednotlivými studií byla téměř nemožná nebo hrozně komplikovaná. To vše dnes Sonaps umožňuje.*⁶⁷

Důležitým aspektem nového systému bylo také to, aby byl ucelený z hlediska aplikací a aby fungoval komplexně. Výběr DNPS II se dělal poměrně složitou metodou výběrového řízení, která se jmenuje soutěžní dialog. *„Soutěžní dialog spočíval v tom, že jsme oznámili záměr, že chceme měnit systém. Přihlásili se zájemci a my jsme po nich chtěli, aby nám předvedli své možnosti. Na základě poznatků jsme pak sepsali zadávací dokument a od zájemců jsme očekávali nabídky. V rámci zkoušek byly předvedeny čtyři různé systémy. Rovněž jsme dospěli názoru, aby součástí nového systému byla stříhová platforma, tedy střížny jako integrální součást systému. To nebyli všichni zájemci schopni předvést. Byly toho schopni pouze firma Sony se Sonapsem a střížnami XPRI a firma AVID. Ostatní dva zájemci nabízeli střížny třetí strany. U toho je totiž důležité, aby si stříhové programy nemusely pro své potřeby kopírovat materiál znova na svá datové úložiště, ale aby pracovaly s materiálem uloženým na centrálním datovém úložišti výrobního a produkčního systému, protože dvojitá správa materiálu by byla velmi náročná. To firma Sony se systémem Sonaps a střížnami XPRI splňovala. Posledním důležitým aspektem byla těsná spolupráce s Octopem, kterou Sony rovněž umožňovalo.*⁶⁸

2.5 Digitální archivy DAPF a DAR

Digitální archiv a programové fondy (zkratka DAPF) byl umístěn do suterénu budovy Rohlík, nejnovějšího objektu v rámci televizního komplexu na Kavčích horách. DAPF sloužil pro dlouhodobé archivování. Data se ukládala na datové pásky v kazetách uložených právě v suterénu Rohlíku. Šlo o první digitální archiv, který se v ČT začal používat. Dodala ho firma Ness.⁶⁹ V publikaci Karla Vambery je tento digitální archiv popsán následovně: *„Sofistikovaný automat obnovuje data roboticky i v noci. Všechno je zálohováno, každá kazeta je uložena dvakrát a pracuje s nimi automatika. Vyhledání*

⁶⁷ Rozhovor s Jiřím Tomanem, systémovým inženýrem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

⁶⁸ Rozhovor s Jiřím Tomanem, systémovým inženýrem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

⁶⁹ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. Str. 198.

*pořadu na pásce trvá řádově minuty. Robotické rameno vytáhne kazetu, uloží do řídicí jednotky a automaticky přepíše. Jako vyrovnávací paměť je v archivu i server.*⁷⁰

DAPF se ve zpravodajství začal oficiálně používat od 1. 1. 2010 a v roce 2016 byl nahrazen novým digitálním archivem DAR, který na rozdíl od svého předchůdce podporuje HD kvalitu.

2.6 Proces digitalizace archivních materiálů

Jak bylo zmíněno, záznamové technologie se v průběhu let rychle měnily a vyvíjely. Práci APF bylo v minulosti také přepisování na nové a nové nosiče. Z palců se přepisovalo na analogové kazety. Z analogových kazet na digitální kazety apod. Technologie se rychle vyvíjela.

Posledním krokem byl nástup digitálního úložiště, do kterého se nyní veškerý audiovizuální obsah ukládá. Od roku 2010 probíhá digitalizace nové výroby zpravodajství a od roku 2013 systematická digitalizace archivních záznamů z historického archivu.⁷¹ *„Digitalizace je velmi dlouhodobý proces vyžadující trpělivost a dostatek času. Například z filmového pásu trvá přepis dlouho. Film se musí zpracovat ve filmotéce, musí se připravit přepis, přepsat zvuk na jiném pracovišti, pak teprve obraz. Dramatická tvorba se ještě přepisuje do HD kvality a pak teprve máme konečný výsledek.*⁷²

Podle výroční zprávy APF bylo v digitálním archivu ke konci roku 2013 už 32 700 hodin audiovizuálních záznamů a 72 821 hodin záznamu vysílání ČT, jelikož vysílání se rovněž automaticky ukládá do digitálního úložiště. Zpráva z roku 2013 potvrzuje nárůst poškození starých archiválií o 10 %.⁷³ *„Poškození je způsobeno přirozeným stárnutím magnetické vrstvy a zejména octovým syndromem. APF zajišťuje průběžnou restauraci ohrožených archiválií, jejich přepis na nové nosiče a digitalizaci,*

⁷⁰ VAMBERA, Karel. Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. 198.

⁷¹ Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2013 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2014. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2013.pdf>

⁷² Rozhovor s Irenou Wintrovou, vedoucí Archivu a programových fondů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 4. 2018.

⁷³ Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2013 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2014. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2013.pdf>

aby nedošlo ke ztrátě obsahu.⁷⁴ Ve zprávě z roku 2013 je uvedeno, že samostatné bezpečnostní kopie nebyly primárně vytvářeny, ale po uložení do digitálního archivu se záznamy ponechávaly i na původních fyzických nosičích, které tedy mohly sloužit jako případná bezpečnostní kopie. V souvislosti s digitalizací byla také doplněna metadata u 3 761 pořadů.⁷⁵

Také v roce 2014 bylo u archiválií zjištěno poškození dosahující 11,9 %. Filmotéka APF se tak zaměřovala na kontrolu, restauraci a přepis ohrožených archiválií na nové nosiče. V roce 2014 bylo ve vysílání ČT reprízováno celkem 6785 archivních pořadů.⁷⁶ Ve výroční zprávě z roku 2014 je rovněž uvedeno, že digitální úložiště umožňuje uložení ve dvou kopiích. „Nicméně koncem roku 2014 bylo zahájeno budování dalšího úložiště, kde budou digitální kopie ukládány bezpečnějším principem dual site.“⁷⁷ V roce 2014 bylo do digitálního úložiště uloženo 2 489 záznamů archivních zpravodajských materiálů (1 599 hodin). Celkový obsah digitálního archivu činil na konci roku 606 086,31 GB. Produkční databáze Provys obsahovala 1 131 GB metadat.⁷⁸

V roce 2015 bylo pro přepis filmotékou ČT zpracováno 1 282 pořadů z filmových nosičů do HD nebo digitální podoby. Kromě toho započal také proces systematického přepisu zpravodajských šotů, uložených na filmech, do digitálního prostředí. Takto bylo celkově zpracováno 2 789 nosičů (65 hodin). Do digitálního prostředí bylo v roce 2015 vloženo 13 733 záznamů archivních zpravodajských materiálů (6 058 hodin). Na konci roku 2015 zabíraly archiválie na digitálním úložišti 1 184 030 GB. V roce 2015 se také začalo intenzivně pracovat na spuštění nového digitálního úložiště DAR, které mělo nahradit dosluhující a již ne tolik vyhovující

⁷⁴ Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2013 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2014. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2013.pdf>

⁷⁵ Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2013 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2014. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2013.pdf>

⁷⁶ Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2014 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2015. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2014.pdf>

⁷⁷ Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2014 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2015. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2014.pdf>

⁷⁸ Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2014 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2015. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2014.pdf>

DAPF. Na konci roku 2015 tak proběhla zkušební migrace digitálního materiálu z DAPFu do DARu.⁷⁹

V roce 2016 již třetím rokem pokračovaly práce na digitalizace audiovizuálního záznamu. V polovině roku ovšem byly zpomaleny, neboť došlo ke spuštění nového digitálního úložiště DAR. Ze starého digitálního archivu DAPF bylo nutné začít přesouvat soubory do nového digitálního úložiště. Digitalizace archiválií tak byla ve druhé polovině roku 2016 prováděna pouze výjimečně pro potřeby výroby a vysílání. Do digitálního archivu bylo v roce 2016 uloženo přes 50 tisíc pořadů, archiválie zabíraly celkově 1 497 641 GB.⁸⁰ Od zavedení nového digitálního archivu DAR si ČT slibovala větší nezávislost na dodavatelích, větší flexibilitu v reagování na technologický vývoj, lepší oddělení provozní části od archivní části systému a sjednocení práce s archivním materiálem napříč ČT, tedy mezi studii, výrobou zpravodajstvím, sportem a dramatikou.⁸¹

Také v roce 2017 digitalizace starých archiválií postupovala v pomalejším tempu. Důvodem byl pokračující proces migrace obrovského množství již uložených záznamů do nového digitálního archivu.⁸² „*To vše musí být zajištěno bez narušení procesů výroby a vysílání a při zajištění průběžné archivace nové výroby.*“⁸³ Rovněž velmi často docházelo k opakovanému procesu digitalizace, a to z toho důvodu, že se archivní materiály do starého digitálního archivu DAPF ukládaly v SD kvalitě, nyní se do nového digitálního archivu DAR ukládají v HD kvalitě. Do digitálního archivu bylo

⁷⁹ Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2015 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2016. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2015.pdf>

⁸⁰ Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2016 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2017. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2016.pdf>

⁸¹ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2016 [online]. [cit. 2018-06-28]. Česká televize, 2017. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocnizpravy/zprava2016.pdf?_ga=2.110424128.417530373.1531934921-881159613.1531934920

⁸² Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2017 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2018. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2017.pdf>

⁸³ Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2017 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2018. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2017.pdf>

v roce 2017 uloženo 3 367 evidenčních jednotek, archiválie zabíraly celkově 1 651 454 GB.⁸⁴

⁸⁴ Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2017 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2018. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2017.pdf>

3. Archivace v redakci zpravodajství

Organizačně spadalo oddělení archivu do poloviny 90. let pod funkci šéfredaktora, což byla tehdy nejvyšší pozice v objektu zpravodajství, tedy v budově OTN. Pozice ředitele zpravodajství a sportu, na které je dnes Zdeněk Šámal, tehdy neexistovala. V polovině 90. let došlo k reorganizaci a redakce archivu nově patřila pod APF. Ten tehdy vedl Vít Charous. Dnes oddělení vede Irena Wintrová.

3.1 Historie archivace v redakci zpravodajství

Redakce zpravodajství stejně jako redakce sportu ČT sídlí v budově OTN na Kavčích horách. Redakce archivu zpravodajství se nachází na stejném místě, a to i přesto, že formálně je součástí oddělení APF, sídlícího v hlavní budově ČT na Kavčích horách. Takové umístění je však z hlediska pracovních postupů vyhovující a praktické. V budově OTN se rovněž nachází depozitář archivu zpravodajství a sportu, ve kterém jsou uloženy nosiče s archivním materiálem z minulosti. *„Depozitář mají skutečně v budově OTN svůj, zde na Kavčích horách není pouze jeden depozitář v hlavní budově. Ale jinak fungujeme jako jedno oddělení. Naši součásti jsou také archivy v Brně a v Ostravě.“*⁸⁵

Některé starší zpravodajské záznamy ovšem byly nalezeny také v depozitáři v hlavní budově Kavčích hor. *„Některé dochované šoty ze zpravodajství se tu našly na filmových pásech, takže se z nich rekonstruuji zpravodajské relace. Jedná se o krátké útržky. Nedochovalo se zdaleka vše, ale co se našlo, to se digitalizovalo.“*⁸⁶ V době sepisování diplomové práce se digitalizovaly materiály z roku 1969.

Po filmových pásech následně přišel ve zpravodajství na řadu telemagnetický záznam. V budově OTN se tak nachází poměrně velký kazetový archiv. I v tomto případě probíhá postupná digitalizace starých materiálů. Pokud navíc byly v nedávné minulosti příspěvky z kazetových nosičů využity ve vysílání, vložily se na digitální úložiště, ve kterém byly ponechány. Nejstarší nosiče jsou v depozitáři budovy OTN z 15. února 1980. Starší archiválie jsou pouze na již zmíněných filmových pásech, které podléhají digitalizaci. Z tohoto období se tedy zcela jistě nedochovaly celé relace, protože z filmových pásů se vysílaly pouze obdoby vysílacích příspěvků (reportáží).

⁸⁵ Rozhovor s Irenou Wintrovou, vedoucí Archivu a programových fondů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 4. 2018.

⁸⁶ Rozhovor s Irenou Wintrovou, vedoucí Archivu a programových fondů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 4. 2018.

Pracovník redakce archivu zpravodajství Tomáš Kublák působí v České televizi od roku 1992. „*U archivního materiálu je takové rizikové období, kdy materiál zestárne, ale ještě není tak starý, aby byl vzácný. A v tom okamžiku se v minulosti řada věcí smazala, protože se musel šetřit skladovací prostor, magnetické nosiče bylo potřeba znova vložit do výroby. Když ovšem něco ze staršího období dnes najdeme, tak je to hodně cenné.*“⁸⁷

Ještě předtím, než se v 90. letech začaly v archivu zpravodajství používat počítačové softwary, se stejně jako ve videotéce v hlavní budově ČT archivovalo pomocí papírových kartoték. V 90. letech odstartoval nástup počítačových softwarů, které sloužily jako databáze pro správu uložených archiválií. „*Zadávání do software obstarávalo pracoviště v 1. patře budovy OTN, které se jmenovalo AZD (automatické zadávání dat). V praxi to znamenalo, že pracovníci a pracovnice AZD popisovali jednotlivé kazety a vkládali informace do databáze. S masterovou kazetou do styku nepřišli, vysílací čistopisy byly uloženy v regálech. Toto tedy byly kopie vytvořené pro účely popisování. Speciálně vyvinutý program pro archiv fungoval v rámci systému MS DOS od firmy IBM. Nebyl nijak složitý, šlo o jednoduché filtrování. Tento systém vydržel vlastně až do roku 2009.*“⁸⁸

Proces archivace pořadů a relací ve zpravodajství vypadal v 90. letech v době kazetových nosičů takto: technikům byla poskytnuta kazeta, na kterou se v pravý čas v rámci živého vysílání pořad nahrál. Kazeta se následně odnesla zpátky do archivu, v AZD byla v systému MS DOS detailně popsána a uložena do depozitáře s identifikačním číslem (každá kazeta měla své unikátní identifikační číslo). Tím byl proces archivace dokončen. Na výrobu vysílacích příspěvků (tedy jednotlivých reportáží) se v místnostech pro střihače a techniky střídaly stále stejné kazety. Vysílací příspěvky se na nich nechávaly zhruba měsíc a pak byly přemazány. Příspěvky jako takové se tehdy samostatně nearchivovaly.

Naopak k archivaci hrubých materiálů docházelo ve velkém. Hrubé materiály představovaly největší objem práce, ačkoliv proces jejich archivace byl poměrně komplikovaný. „*Redaktor, než jel natáčet reportáž do terénu, si vypůjčil kazetu do kamery. Obyčejný Betacam měl 30 minut. Pokud tedy potřeboval kazety pro větší*

⁸⁷ Rozhovor s Tomášem Kublákem, členem redakce archivu zpravodajství. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

⁸⁸ Rozhovor s Tomášem Kublákem, členem redakce archivu zpravodajství. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

stopáž, tak si kazet nabral více. Z natáčení pak přijel s materiálem, který byl sestříhán pro potřeby zpravodajství. Hrubý materiál však mohl být využit několika redaktory a pro účely více pořadů. Proto k archivaci nemohlo z technických důvodů docházet ihned, nosič totiž nebyl k dispozici. V archivu sice byla vedena evidence, na čí jméno je kazeta půjčená, ale využívat ji mohlo více lidí. Kazety s hrubým materiálem se pak do archivu mohly dostat až za týden, měsíc nebo dokonce za rok, pokud ležely někde u redaktora ve skříni.“⁸⁹

Když se naopak kazety s hrubým materiálem dostaly do archivu dříve, tak u nich bylo pravidlem nechat je měsíc ležet beze změny. Měsíc byl dostatečně dlouhá doba na to, aby redaktor případně mohl ještě využít hrubé materiály a určit, co bude v budoucnu potřebovat a co už ne. Měsíční lhůtou se mělo zabránit situacím, kdy by došlo ke smazání něčeho důležitého. Až po uplynutí měsíce následovala archivace hrubých materiálů. Každá kazeta byla vložena do stroje, prohlédnuta a určení pracovníci archivu vybrali, co se má archivovat natrvalo. *„Na papír se napsaly časové kódy jednotlivých sekvencí, podle kterých se na dalším pracovišti z kazety tyto sekvence vystříhaly a uložily na jinou sběrnou archivní kazetu. Pracovalo se vždy s nejmodernějším nebo nejlevnějším typem nosiče.*“⁹⁰

Po překopírování na sběrnou archivní kazetu se reportážní kazeta přemazala a šla z ekonomických důvodů znova do výroby. Sběrné archivní kazety měly své členění do jednotlivých rubrik: byly kazety vyhrazené pro armádu a vojenství, pro finančnictví, zdravotnictví apod. Popis opět probíhal v systému v MS DOS a obsahoval číslo nosiče a časové kódy jednotlivých sekvencí. *„Popis časových kódů měl později ten přínos, že když následoval přechod do novějších systémů, díky konverzi šlo stále dobře vyhledávat jednotlivé sekvence i v novém systému. To značně ulehčovalo práci a pozdější vyhledávání materiálů.*“⁹¹

Drtivá většina všech zpravodajských pořadů se v minulosti archivovala. Bylo pouze pár pořadů, které se nearchivovaly, což určovala produkce redakce zpravodajství. Například u pořadu Zajímavosti z regionů není archivace nutná. V této relaci se totiž vybírá to nejlepší, co se už odvysílalo a je to tedy určitá forma reprízy. *„Samozřejmě*

⁸⁹ Rozhovor s Tomášem Kublákem, členem redakce archivu zpravodajství. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

⁹⁰ Rozhovor s Tomášem Kublákem, členem redakce archivu zpravodajství. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

⁹¹ Rozhovor s Tomášem Kublákem, členem redakce archivu zpravodajství. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

*vždy byly určité potíže s archivací jednotlivých kratších zpravodajských relací, jestli archivovat nebo nearchivovat. Dříve totiž běžely zprávy v 10, ve 12 hodin nebo v 16 hodin. Měly kratší stopáž, ale příspěvky se u nich neustále opakovaly. Navíc pak byly delší zpravodajské relace jako například večerní Události, které vše zrekapitulovaly a u nichž byla archivace důležitá.*⁹²

Je nutné dodat, že ve všech případech se jednalo o archivaci ve vysokém rozlišení, která má smysl pro opětovnou výrobu. Ze zákona je dané, že musí být archivováno veškeré vysílání České televize, to ale jde mimo oddělení APF a takto uložený materiál (dříve na VHS, pak na DVD) není znovu použitelný pro vysílání.

V 80. letech se archivovalo na 1“ a 2“ nosiče. Ty už se na začátku 90. let používaly velmi sporadicky. Naopak se začaly používat kazety U-matic. Tyto kazety však byly vzápětí upozadovány a nahrazeny nejprve analogovými Betacamy a později kolem přelomu tisíciletí digitálními Betacamy, které měly několik mutací, například digitální Betacam HD. Nyní se pro natáčení v terénu používají XDCAMy, ovšem uchovávání archiválií už probíhá prostřednictvím digitálního prostředí. První digitální archiv ČT byl oficiálně spuštěn 1. 1. 2010. Ke vkládání materiálů nicméně docházelo už v průběhu roku 2009. Do doby vzniku digitálního archivu se muselo stále pracovat s kazetovými nosiči.

Digitální archiv znamenal průlom v oblasti archivace vysílání. Konkrétně DAPF měl k sobě připojen dodatečný software DART, který na dálku obhospodařoval importní rozhraní. DART zajišťoval, než signál přišel do režie a následně byl poslán divákům na obrazovky, archivaci daných videosouborů bez finální grafiky. Tím došlo k nahrání materiálu do DAPFu. V databázi vznikl nový řádek, k němuž byly přidružené videosoubory, zvukové soubory a metadata. Materiál určený k archivaci spadl do DAPFu jen se základními evidenčními metadaty a pracovníci archivu (pokračovatelé oddělení AZD – automatického zadávání dat) následně udělali podrobnější popis. Tak se dělo v režimu editace metadat.

Zatímco dnes je role systému Provys v ČT klíčová, na počátku fungování DAPFu byly tyto dva systémy odděleny a fungovaly zvlášť. Až později došlo k většímu propojení a jejich spolupráci. V roce 2016 byl spuštěn nový digitální archiv DAR. Role starého digitálního archivu DAPFu tedy byla upozaděna, a naopak ještě více stoupla role Provysu. Materiály jsou nyní ukládány do digitálního archivu DAR, ale jejich

⁹² Rozhovor s Tomášem Kublákem, členem redakce archivu zpravodajství. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

detailní popis je v Provysu. Zatímco předtím byly videosoubory i metadata na jednom místě v DAPFu. Nespornou výhodou DAPFu bylo to, že měl jistě přívětivější uživatelské rozhraní. Byl vytvořen pro webový prohlížeč, čemuž také odpovídalo rozložení na monitoru, aby s ním mohl uživatel snadno pracovat. Z toho pak plyne dojem, že je Provys složitějším a na data bohatším systémem než DAPF. Tomu tak ale úplně není, protože co je nyní v Provysu, tak se v podobném množství nacházelo i v DAPFu, ovšem v trochu jiné podobě.

Ve zpravodajství byla snaha se těmto skutečnostem vyhnout, a proto ještě vznikl nový program Tondys (příloha č. 12). Ten slouží jako prohlížení Provysu a nelze v něm editovat. Spouští se také na webovém prohlížeči, a tak představuje pro redaktory přívětivou alternativu.

3.1.1 Propojení archivu zpravodajství s archivem sportu

Archivace sportovních pořadů a sportovních zpravodajských relací byla původně připojena k archivaci zpravodajství. Tyto dvě složky byly spojeny do jednoho oddělení. Způsob archivace byl většinou určen hlavně pro zpravodajství a sport tuto cestu následoval. V červenci 2016 však začalo organizační přeskupení a na začátku roku 2018 začalo samostatně fungovat oddělení s názvem redakce archivu ČT sport. Do té doby samostatný čistě sportovní archiv neexistoval a spadal pod zpravodajství. Nosiče byly pro archivaci sportu půjčovány ze stejného depozitáře jako pro zpravodajství a odevzdávány byly rovněž na stejné místo.

Je důležité dodat, že část sportovní produkce ještě ve 20. století sídlila v hlavní budově ČT na Kavčích horách. Řada záznamů se tedy pořizovala na nosiče, které jsou uloženy v depozitáři videotéky v hlavní budově. Kus sportovního archivu je stále uložen tam, jedná se hlavně o záznamy sportovních přenosů, které měly svůj režim popisování a svá metadata. Naproti tomu existovala archivace sportovních zpravodajských relací, která probíhala v budově OTN. Jednalo se zejména o Branky, body, vteřiny, sport byl ovšem součástí také nesporných zpravodajských relací a byl zpravidla umístěn na jejich konci. Později se k tomu přidaly i různé magazíny typu Time Out, které se rovněž začaly archivovat.

Proces archivace byl u sportovních pořadů stejný jako u těch zpravodajských. Na čistou kazetu technik v době vysílání pořad nahrál ve videorekordéru. Kazeta se odnesla do archivu, byla zanesena do evidenčního systému a uložena do depozitáře. „*Branky, body, vteřiny se ale popisovaly velice stručně: fotbal, Sparta – Slavia. Některá metadata*

*obstarávali pracovníci redakce archivu sami, něco popisovali sportovní redaktori. Případně poslali skript ve Wordu a pracovníci archivu to pak překlopili do systému.*⁹³

I ve sportu docházelo k archivaci hrubých materiálů. Zdaleka však nebylo materiálů tolik jako ve zpravodajství a ani se jich tolik neuchovávalo.

3.2 Dnešní metody archivace v redakci zpravodajství

Od 1. července 2016 byl v redakci zpravodajství spuštěn nový produkční a výrobní systém DNPS II, který nahradil předchozí verzi. Audiovizuální materiál je nyní ukládán do nového digitálního archivu DAR. Před nástupem DARu se pracovalo s digitálním archivem DAPF. V něm se za dobu jeho užívání nashromáždilo kolem 270 tisíc jednotek materiálů (může jít o vysílací příspěvky, pořady atd.).

Archivace materiálů se ve zpravodajství primárně rozděluje do čtyř hlavních skupin. Jsou to pořady, vysílací příspěvky (jednotlivé reportáže), agenturní příspěvky a hrubé materiály. Vedoucí osobou zpravodajského archivu je Ján Zaťko. Zpravodajský archiv je rozdělen na jednotlivé skupiny, které mají na starosti zvlášť archivaci pořadů, agenturních příspěvků nebo hrubých materiálů. Jejich práce se však může vzájemně překrývat. Zvláštní skupinu pak tvoří tři pracovníci starající se o archivaci aktuální publicistiky (například pořadu 168 hodin), kteří kromě publicistických pořadů obstarávají také archivace hrubých materiálů vzniklých v souvislosti s výrobou těchto relací.

3.2.1 Archivace pořadů a vysílacích příspěvků

Úplně na úvod je nutné vysvětlit postup při výrobě zpravodajství. V redakčním systému Octopus mají zpravodajské pořady svůj bodový scénář, jinak nazývaný „rundown“. Bodový scénář je po odvysílání vyexportován do „xml“ souboru. Tento soubor dokáže zobrazovat speciální program Mezixicht (příloha č. 3), pomocník pro pracovníky archivu. Mezixicht umožňuje prohlížet a třídit jednotlivé „rundowny“ a s tím související vysílací příspěvky. Z Mezixichtu jsou následně „rundowny“ a jejich obsah v noci odesílány do digitálního archivu DAR a do Provysu.

V Sonapsu se po odvysílání nachází videosoubor s kompletním pořadem. Jako příklad uvedme stěžejní pořady jako Události, Interview 24, Horizont apod. Ještě předtím, než se začne pořad zpracovávat z hlediska metadat, je nutné provést stříh tak,

⁹³ Rozhovor s Tomášem Kublákem, členem redakce archivu zpravodajství. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

aby finální video obsahovalo pořad od úvodní znělky až po závěrečnou znělku a aby obsahem videosouboru nebylo nic jiného. Tento střih obstarává manuálně pracovník archivu Štěpán Hájek. Poté je materiál odeslán do jiného adresáře a z něho pak putuje ze Sonapsu do digitálního archivu a do databáze Provys. Po potvrzení archivace je materiál odeslán do archivu. V tomto okamžiku se z něj stává archiválie a má podle zákona speciální režim.

Za jeden den se v ČT nakupí velké množství pořadů. Přesun uložených audiovizuálních materiálů v plném rozlišení je náročnou operací, která by při běžném denním provozu mohla způsobovat komplikace. Proto se tak děje až v noci. Z tohoto důvodu je nutné si uvědomit, že proces archivace ani v dnešní digitální době není otázkou jednoho dne. Pondělní Události se večer odvysílají. V úterý Štěpán Hájek provede střih a až teprve ve středu je videosoubor v digitálním archivu. Podobným způsobem je opožděn také přesun bodových scénářů z Octopu, zde ovšem zdržení činí pouze jeden den. Rundown v podobě „xml“ souboru z pondělních Událostí se tak v programu Mezixicht může zobrazit už v úterý. Proto už první den po odvysílání dochází k jednotlivému třídění vysílacích příspěvků, utváření tematických celků z těchto jednotlivých reportáží, ale nedochází ještě ke kompletní archivaci a dokumentaci celého odvysílaného pořadu.

Archivace a dokumentace celého odvysílaného pořadu nastává až druhý den po odvysílání. Důsledkem celého procesu je zejména to, že redaktoři ve vyhledávacím programu Tondys najdou archivované materiály nevyhnutelně s určitým časovým odstupem.

Druhý den po odvysílání se začíná naplno pracovat s pořady a startuje hlavní část archivace. V Provysu je nejprve řádek reprezentující pořad. Dvojitým kliknutím se pracovníci archivu dostanou do nového okna, kde se nachází detail pořadu. V něm jsou na jednotlivých řádcích přidružené záznamy. K jednomu pořadu může být teoreticky přiřazeno více záznamů (v takovém případě budou mít stejný IDEC), ve většině případů je ale u každého pořadu pouze jeden záznam. Více záznamů by mohlo být k jednomu pořadu přiřazeno v situaci, kdy by existovalo například více jazykových verzí. Druhým případem, kdy by mohly být u jednoho pořadu uloženy dva záznamy, je materiál uložený ve starém archivu DAPF a zároveň v novém archivu DAPF. Když totiž probíhala synchronizace databáze Provys s archivem DAPF, přibýly v Provysu řádky s pořady uloženými v DAPFu. Více záznamů k jednomu pořadu by se dalo přiřadit také přidáním stejného IDECu hrubým materiálům.

V Provysu následuje u pořadů editace metadat a popis. Do databáze se vkládají klíčová slova a stručné anotace. Krátké anotace by měly být napsány srozumitelně, aby jejich přečtením bylo jasné, o co jde. Vyplňuje se také seznam významných osobností, které se v příspěvku vyskytly, místo a lokality natáčení. Okno „detail záznamu“ v databázi Provys umožňuje vkládání širokého spektra metadat.

Detail záznamu rovněž umožňuje zobrazit záložku zmíněných rundownů, které z Octopu přes Mezixicht putovaly až do Provysu, kde jsou zobrazeny jako tabulka (příloha č. 2). Každý řádek v rundownu představuje jednotlivé vysílací příspěvky. Na tomto příkladu lze dobře ilustrovat, že archivace pořadů je ve velké míře propojena s archivací vysílacích příspěvků. Po rozkliknutí jednotlivých vysílacích příspěvků lze opět vyplňovat metadata. Ta jsou převzata z bodového scénáře z Octopu. Už v redakčním systému tak lze ovlivnit nadcházející proces archivace. Závisí především na tom, jak detailně je popis v Octopu zpracován. Pokud se vyplní nesprávná textová pole nebo se sem nevloží dostatek informací, tak metadata následně v Provysu chybí. Tak se děje zejména ve chvíli, kdy se s určitými vysílacími příspěvky pracuje až do poslední chvíle a na podrobnější popis není čas. Ve většině případů však popis v redakčním systému funguje správně, metadata se vloží na relevantní místa, což ulehčuje proces archivace. Pracovníci archivu tato metadata kontrolují, upravují a u chybějících informací vkládají do textových polí zcela nový obsah.

Archivace pořadů a s tím spojených vysílacích příspěvků se obecně dělí do dvou obecných množin. Tou první jsou monotematické pořady (typicky Interview 24 – tedy jeden host, jeden moderátor a hlavní téma). V takovém případě není nutné pořad tematicky členit na více částí. Druhou množinou jsou tematicky pestré pořady jako Události nebo Zprávy, které obsahují klasické reportáže týkající se různých témat (příloha č. 1). Zde se hodí pořad rozčlenit na tematické celky. Pro účely archivace by ani nebylo vhodné, kdyby jednotlivé klipy přímo kopírovaly bodový scénář. K jednomu tématu totiž může být připojen text moderátora ve studiu, vysílací příspěvek (reportáž), živý vstup, rozhovor apod. Všechny tyto části vysílané v Událostech pak pracovníci archivu spojí do jednoho tematického celku a provedou popis. Materiál vzniklý tímto spojením se nazývá subklip. Editační okno Provysu umožňuje subklipy vytvářet. *„Pokud se pak budou vyhledávat odvysílané materiály související například*

*s důchodovou reformou, bude k dispozici v archivu logický celek, který o tématu pojednává.*⁹⁴

Pořady jsou také rozdělené na základě mapy pořadů. V této mapě je určen stupeň popisu. Nestrukturovaný plochý popis znamená pouze základní popis. Scénosled už je detailnější a nejvíce informací je v podrobném popisu. Důležité pořady jako Události, Zprávy, Studio 6 apod. se popisují podrobněji. Mapa pořadů byla v minulosti aktualizována. Cílem redakce archivu rovněž bylo to, aby stejné pracovní postupy platily i pro televizní studia v Brně a v Ostravě.

*„V Interview 24 toho k podrobnějšímu popisu moc není, ale zase se tam na druhou stranu zaměřujeme na mluvené slovo. Z Newton Media převezmeme rozhovor v psané podobě a umístíme ho do databáze. Dále uvedeme jméno hosta, popíšeme, o čem se v rozhovoru hovořilo, a na závěr přidáme klíčová slova, která to tematicky zarámují.*⁹⁵ Mapa pořadů zjednodušeně řečeno určuje, v jakém stupni podrobnosti je popis nutný. Mnohdy to ale vyplývá z logiky věci a může existovat pořad, který patří ve struktuře mapy níže, ale stane se něco výjimečného, co stojí za detailnější popis. V takovém případě se na to pracovníci archivu zaměří podrobněji a vytvoří k danému tématu subklipy.

3.2.2 Archivace agenturních příspěvků

Archivují se také příspěvky ze zahraničních agentur, jako jsou EBU, Reuters, AP atd. Zde je archivace o něco složitější, jelikož se na tyto materiály vztahují licenční závazky a porušování těchto závazků je trestáno vysokými pokutami. Je tedy potřeba, aby byla u archivovaného materiálu na první pohled vidět omezení z hlediska užití. Některé materiály není možné využít bez obnovení licence, jiné mohou být využity pouze za určitých podmínek a třetí skupinou jsou ty příspěvky, které je možné využít bez omezení. Každá agentura má svá vlastní pravidla pro užívání materiálů. Specifikem archivace u agenturního zpravodajství je cizojazyčnost. Popis se tak o něco liší oproti pořadům nebo vysílacím příspěvkům. Ovšem důležité je zmínit, že příspěvky z agentur mohou být součástí pořadů a vysílacích příspěvků (např. pořad Horizont), což se pak opět projeví v procesu archivace a popisu. Materiál ze zahraničí ovšem nemusí pocházet

⁹⁴ Rozhovor s Tomášem Kublákem, členem redakce archivu zpravodajství. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

⁹⁵ Rozhovor s Tomášem Kublákem, členem redakce archivu zpravodajství. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

pouze z agenturního zpravodajství. Česká televize má svou síť zahraničních zpravodajů. Materiál natočený těmito zpravodaji je pak produkcí ČT a pochopitelně se tak na něj nevztahují žádná omezení.

3.2.3 Archivace hrubých materiálů

Proces archivace hrubých materiálů začíná už nabitím do systému DNPS. Redaktor se vrátí z natáčení a ještě předtím, než materiál sestříhá, musí ho pomocí technika vložit do systému. Následně se stříhá na střižnách XPRI. Jak už bylo zmíněno, výhodou současného DNPS je, že základní stříh je možný na kancelářských počítačích redaktorů. Závěrečný stříh se ovšem vytváří ve spolupráci s technikem, který je za výslednou podobu stříhu odpovědný. Vzniklý produkt je propojen s redakčním systémem Octopem a po odvysílání následuje jeho archivace. Můžeme ovšem říci, že k důležitým částem archivace dochází již v systému Sonaps. Už při vkládání hrubých materiálů do DNPS totiž musí technik jednoduše popsat daný materiál. Mezi hlavní položky popisu patří titulek (název natáčené akce), jméno redaktora, jméno kameramana, zadavatel (tedy redakce) a datum. Každý hrubý materiál pak má v systému DNPS své identifikační číslo (IDEC), ovšem lze ho najít také podle data vytvoření, což je zejména pro redaktory praktičtější. K detailnějšímu popisu hrubých materiálů při nabití do systému nedochází, a to z pochopitelných důvodů. Materiál je vkládán do systému zejména kvůli vysílání, ne primárně kvůli archivaci, a zároveň na detailnější popis mnohdy není čas. „*Naší snahou je, aby vše fungovalo rychle. Souvisí to s tím, že jeden hrubý materiál se může používat pro více pořadů najednou – například do odpoledních zpráv, ale také do Událostí apod.*“⁹⁶

3.3 Budoucnost archivace v redakci zpravodajství

Digitalizace nerovná se zjednodušení. Naopak. Objem práce se spíše násobí a procesy se stanou složitějšími. Páskové nosiče se sice v minulosti mohly časem degradovat, manipulace s nimi však neměla žádné skryté potíže. Naproti tomu v digitálním prostředí mohou nastat nečekané problémy, které se pak musí řešit, což může zabrat nějaký čas. Díky na míru vytvořenému systému DNPS II a digitálnímu archivu DAR je však toto riziko značně omezeno. S nástupem nového digitálního archivu DAR stoupla role Provysu a starý archiv DAPF je postupně upozadován.

⁹⁶ Rozhovor s Jánem Zatlkem, vedoucím redakce archivu zpravodajství ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 19. 4. 2016.

Kapacita současného digitálního archivu je dostatečná. „*V novém digitálním archivu DAR, který nahradil předchozí DAPF, máme obrovské knihovny s velkou kapacitou. Je tam kapacita nejen pro audiovizuální, ale také pro zvukové záznamy. Je to navíc úložiště, které se dá v budoucnu rozšiřovat. Technologie za chvíli zestárne, a tak či tak nás bude čekat rozšíření a vylepšení.*“⁹⁷

Strategie ČT je vše soustředit do nového digitálního archivu DAR, kam by jednoho dne měl být všechen obsah vložen. A to včetně starších archiválií tak, aby byly lehce dohledatelné a bezpečně uložené a aby neexistovalo více variant kde hledat (analogové Betacam, digitální Betacam, starý digitální archiv DAPF, nový digitální archiv DAR).

⁹⁷ Rozhovor s Irenou Wintrovou, vedoucí Archivu a programových fondů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 4. 2018.

4. Archivace v redakci sportu

4.1 Historie archivace v redakci sportu

Vývoj archivace záběrů a pořadů začal už v době filmové techniky. Redakce sportu vznikla v rámci Československé televize v roce 1956. Vladimír Drbohlav, dnes vedoucí zahraničních operací programu ČT sport a komentátor, se stal externistou v redakci sportu v roce 1971 a začal se podílet na tvorbě sportovní zpravodajské relace *Branky, body, vteřiny* (v letech 1980 až 1998 *Branky, body, sekundy*), vysílané nepřetržitě od roku 1956. Postupem času se Vladimír Drbohlav stal duší a nenahraditelnou postavou archivace v redakci sportu.

„Přišel jsem k nim tehdy jako student. Kromě externí práce jsem také pracoval jako asistent režie, asistent produkce, a dokonce jsem natočil pár příspěvků i jako kameraman, takže jsem se důkladně seznámil s prací spojenou s výrobou tohoto pořadu. Nejprve jsme zdědili systém zaběhnutý z 60. let. Každý pořad byl po odvysílání rozdělen na jednotlivé sekvence a odevzdával se do archivu. Vysílali jsme z Měšťanské besedy ve Vladislavské ulici. Archiv byl hned ve vedlejší budově na půdě. Tam se dalo najít vše od roku 1958, ačkoliv systém ukládání byl trochu zmatečný. Pořád se jednalo o filmovou technologii. Základní surovinou byl stále 16mm film.“⁹⁸

Manipulace s filmovou technologií ovšem byla zdlouhavá. *„Po příjezdu z natáčení se muselo minimálně hodinu čekat na vyvolání – i tak byl laboratorní proces ohromně urychlen. Pak se teprve mohlo stříhat a používat tyto materiály do vysílání. Tehdy byla hodina ještě poměrně brzo, z dnešního hlediska by to samozřejmě bylo hrozně pozdě.“⁹⁹*

Neustálé vytváření nového a nového materiálu následně začalo limitovat prostory, ve kterých se archivovalo. Navíc pak přišel nástup nové záznamové technologie – magnetického záznamu, který vyžadoval úplně jiný přístup.

„V roce 1979 jsme začali vysílat z nově postavené budovy OTN na Kavčích horách. Působili jsme zde už od roku 1978. Původně to měl být Výzkumný ústav rozhlasu a televize. Měšťanská beseda už však hodně nevyhovovala tehdejším potřebám a držely ji pohromadě asi jen kabely. Ve středu města přibývaly i dopravní problémy.“

⁹⁸ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

⁹⁹ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

Po přesunu zpravodajství z Měšťanské besedy se tedy někdy v letech 1980 až 1981 rozhodlo, že se celý archiv přesune do ideální lokace s dlouhodobou perspektivou a televize koupila objekt bývalého mlýna někde na Sázavě. Když se vysílalo z Besedy, nebyl problém do archivu skočit. Když pak archiv sídlil mimo Prahu, jezdilo se tam dvakrát týdně. Ukládaly se tam Televizní noviny, také Branky, body, vteřiny. Vypadalo to ideálně. Mezitím se ale postupně přecházelo na jiné technologie. Film začal ustupovat.¹⁰⁰

Archiválie pak byly napadeny plísní. „Jako člen stávkového výboru jsem v roce 1989 viděl ony papíry. A ať byl generální ředitel Jan Zelenka jakýkoliv, pořád to byl novinář. V roce 1986 mu napsali, ať archiválie napadené plísní skartuje. On to však zamítl, protože si byl vědom toho, že to byly mimořádně hodnotné materiály. Sice to nebylo použitelné, ale Japonci už v té době vyvíjeli technologii, která byla posléze u nás využita v 90. letech, když se zachraňovali různé jiné pořady (s Horníčkem, s Werichem apod.). S podobným problémem poškození archiválií se potýkali na celém světě. Zelenka byl pak ovšem odvolán a generálním ředitelem se stal Libor Batrla, který to skartování v roce 1988 podepsal. Takže tyto materiály byly nenávratně pryč – kompletní obrazová dokumentace našeho sportu za více než čtvrt století. Přitom ty náklady nebyly až tak astronomické – například Američani po nás chtěli záběry Martiny Navrátilové, jak v mládí vyhrává žákovské turnaje. Podle pozdějších propočtů, kdybychom tyto archivní záběry zpeněžili, stačilo by to na revitalizaci dosavadního archivu. Jenže to by museli tehdejší mocipáni myslet. Vše bylo nenávratně smazáno, tento absolutně jedinečný obrazový archiv dějin, velmi specifické části kultury Československa, je nenávratně pryč.“¹⁰¹

4.1.1 Telemagnetický záznam posunem ve sportovním zpravodajství

Později byl vynalezen telemagnetický záznam (TMZ). Ovšem pro Československo, stejně jako pro celý východní blok, platilo pro výrobce nesmlouvavé vývozní embargo. „Za železnou oponou nic podobného nemohlo být. A tak sem byl první propašován tajně přes Jugoslávii v letech 1967 a 1968. Vedle toho ještě existovaly telerecordingové záznamy. Tedy filmová kamera snímala to, co se vysílalo. Telerecording se ale ve sportu nevyužíval tak často, jelikož se musel dopředu objednat

¹⁰⁰ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹⁰¹ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

*a bylo to nákladné. Pamatuji si na jeden zcela výjimečný případ. V roce 1962 se konalo mistrovství světa ve fotbale v Chile a Československo se dostalo do finále. Tenkrát ještě neexistovaly telesatelitní družice. V Chile se tedy záznam s tímto zápasem naložil do letadla. Eurovize měla tehdy už zabezpečené pevné sítě tras. Letadlo přistálo ráno v Evropě a pak se ten materiál, tuším, z Německa šířil linkami Eurovize dál. Pro komentátory to ale byl vlastně přímý přenos, protože to předtím neměli šanci zhlédnout. Tehdy ČST celý šampionát v Chile neměla k dispozici, ale po úspěšném postupu se dokoupilo semifinále a finále. A nějaký pán z Chebu se mě ptal, že určitě viděl reprízu tohoto finále. Nejprve jsem mu nevěřil a myslel jsem si, že se díval na západoněmeckou televizi. Nedalo mi to a šel jsem za Vitem Holubcem a ten mě odkázal na Rada Siváčka. Tomu se tehdy skutečně podařilo udělat první reprízu v historii československého sportu. Rado Siváček telerecordingoval finálový zápas z Chile a při tom se mu povedlo na magnetofon zvlášť nahrát také komentář Karola Poláka a Víta Holubce. Synchronizace obrazu a zvuku nebyla ideální. Ale repríza se odvysílala a Vít Holubec pak prohlásil, že se poprvé při komentování slyšel.*¹⁰²

Ve sportovním zpravodajství byl poprvé využit magnetický záznam na ampexovém přístroji v roce 1969. *„Režisérka Daniela Stratilová ho využila při vyhrocených zápasech hokejového mistrovství světa ve Stockholmu mezi Československem a Sovětským svazem. Nechala zápas nahrát, vyburcovala techniky. Tehdy byla norma na jeden střih až dvacet minut. To vítězství 2:0 stihli sestříhat a odvysílalo se ještě ten den ve zprávách. Druhé vítězství 4:3, kde bylo více gólů, už bylo na střih velmi náročné, ale dokázali to také. To bylo na dlouhou dobu poslední užití této magnetické technologie ve sportovním zpravodajství.*¹⁰³

Technologie se ale časem opět posunula dopředu, čehož využili i v redakci sportu. *„Reportáže, které nebyly na filmu, jsme prvně začaly ve zpravodajství používat v letech 1976 a 1977, více pak až v roce 1978, ale pořád to bylo spíše ojediněle, přístroje, které takový záznam umožňovaly, byly hrozně velké a těžké. Teprve na začátku 80. let začal telemagnetický záznam film výrazně vytlačovat. Navíc, v té době to byla pouze Praha, až teprve pak Bratislava a moravská studia. V té době jsme také začali dělat úplný zázrak. Ze zápasů, které se hrály na Bohemce a na Slavii, někdy i ze Sparty,*

¹⁰² Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹⁰³ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

*kde už to ale byla také otázka dopravy (dojet na Kavčí Hory z Letné v neděli ve špičce), už jsme měli materiály z 1. poločasu ve zpravodajství. Za kameramanem tehdy chodil technik, který s sebou tahal na stojánku záznamový stroj, jenž měl uvnitř velký pásek. Ten pásek se pak poslal sem na Kavčí hory, vybrali se z něj nějaké tři sekvence, a když byl technik šikovný, tak se to pak mohlo rychle připravit do vysílání. To byl začátek 80. let.*¹⁰⁴

Od roku 1978 se pak začaly natáčet Televizní noviny a Branky, body, vteřiny (BBV) jako celek. *„Byl jsem dramaturgem BBV a v roce 1981 jsem zjistil, že ty dosavadní nahrané pořady jsou sice zachované u zpravodajství, ale někdo suše nařídil smazat ty sportovní, protože je nepovažoval za důležité pro trvalou archivaci a pásků bylo málo. Jednalo se o BBV od podzimu 1979 až do prosince 1981. Ty všechny byly nenávratně pryč. Od roku 1981 už jsem si to pohlídal a od té doby tady BBV jsou. Navíc nedávno jsme dělali inventuru a zjistili jsme, že zůstalo zachované politické zpravodajství z 60. a 70. let. To znamená, že zde existují příspěvky, které byly součástí sportovních pasáží tehdejších Televizních novin. Byly to sice asi jen dvě až tři minuty, jsou to velmi krátké útržky. Ale i tak nám to pomohlo, když se pak dohledávaly různé góly, cenné momenty apod. V tomto období se jinak musíme opírat o Národní filmový ústav.*¹⁰⁵

Vladimír Drbohlav pak vzal archivaci do vlastních rukou, aby se už neopakovaly chyby z let minulých, přesto se téměř po celou dobu musel potýkat se značnými komplikacemi a nepříznivými okolnostmi. *„Začal jsem v 80. letech stříhat základní archivační pásky. Už od 60. let jsme dělali pořad Sport roku. To byla jediná archivační věc, která se vytvářela pravidelně. Původně to byla hodina, pak se dělalo i devadesát minut. Vysílalo se to o Vánocích nebo před Novým rokem. V pořadu jsme se vraceli k tomu nejdůležitějšímu z uplynulého roku. Protože jsme pak byli federací (od roku 1969 – pozn. aut.), tak se ve vytváření tohoto souhrnu střídaly Praha a Bratislava. Tyto pořady zde vydržely, ale byly dosti limitované stopáží, hodně sestříhané. Navíc tam své zastoupení musel mít například i Svazarm (Svaz pro spolupráci s armádou – pozn. aut.). Nejprve se to celou dobu dělalo na filmu. Jako dramaturg zpravodajství jsem k tomu měl hodně blízko a od let 1985 a 1986 jsem to začal stříhat elektronicky. Staré filmy*

¹⁰⁴ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹⁰⁵ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

jsem přepsal. Problém spočíval v tom, že ty bratislavské souhrny se nenávratně ztratily po roce 1989. Já jsem do toho tehdy zasvětil Katarínu Markovičovou, která se archivu v Bratislavě věnovala a měla o něm přehled, ale po roce 1990 zůstala v Americe a po ní to v Bratislavě nikdo nepřevzal. Archivu už se pak zřejmě nikdo nevěnoval. A když jsem chtěl tyto souhrny v roce 1994 těsně po rozdělení, tak o nich neměli nejmenší tušení. Bohužel, to vše jsou velké nenávratné ztráty. Například jsme všude sháněli vítězství Anny Chmelkové, která se v roce 1966 v Budapešti stala mistryní Evropy v běhu na 400 metrů. Byl to její životní závod a pak už nikdy takového velkého úspěchu nedosáhla. Byl to přenos a přenosy se tehdy nezaznamenávaly, takže to v archivu nebylo. Ovšem mám v paměti, že tento závod byl ve Sportu roku. Rado Siváček nebo někdo jiný to tam nastříhali. Jenže ta páska se ztratila a už jsme ji nikdy nenašli. Na doklad vítězství Anny Chmelkové se dnes používají záběry z nějakého jiného závodu, ale žádný záběr z Budapešti bohužel neexistuje. To jsou přesně okamžiky, kdy archivář nebo historik trpí. Ví přesně, co se stalo, ale nemůže to dohledat.“¹⁰⁶

Telemagnetický záznam začal postupně vytlačovat filmovou technologii, ale ani jeho začátky se neobešly bez komplikací, které museli redaktoři a dramaturgové sportovní redakce řešit. Postupem času však tento způsob práce mohl zpestřit vysílání. „Kvalita některých pásků byla taková, že se po čtyřech letech rozpadly. Bud' to se musely rychle přepsat, nebo už ani přepisu nebyly schopné. Už to prostě nevydrželo pohromadě. Pak tu byla nabídka východoněmeckého ORWO. Na první pohled to vypadalo, že by tato značka mohla splňovat kvalitu. Byla i levnější než západní technologie. Nakonec technologie ORWO vydržela pouze dva roky. Technologie záznamů se zde různě střídaly. Až jsme sem dostali něco, co zde bylo dlouho symbolem sportu. Stříhovou jednotku na Kavčích Horách – takzvaný TMZ 4. Nevýhodou této technologie bylo to, že po nahrání pásku si člověk nebyl jistý, jestli je to nahrané bez chyby. Muselo se to tedy znovu zhlédnout a zkontrolovat, zda nedošlo k nějakým výpadkům či chybám. Jestliže existoval originál, tak se případný výpadek dal opravit a nahradit, jestliže neexistoval, tak jsme měli smůlu. U světových výrobců záznamů se dlouho vyvíjela tzv. kontrolní hlavice, která tyto chyby kontrolovala a likvidovala je. Rovnou při nahrávání člověk dostával zprávu, jestli to je nahrané v pořádku nebo tam dochází k potížím. Podobný systém vyvíjeli v první řadě Japonci, ale uvedení na trh se oddalovalo, a tak to využili Němci s technologií bez kontrolní hlavice, ale garancí

¹⁰⁶ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

maximální kvality. Bylo jasné, že jde o koncepčně zastaralý a přechodný typ, ale Němci s ním na světových trzích v těch osmdesátých letech dokázali prorazit. Měli jsme najednou k dispozici technologii ze Západního Německa, která byla tak kvalitní, že minimalizovala téměř všechny dosavadní chyby. Tento systém se dokázal udržet takřka deset let. Náklady na provoz navíc nebyly tak vysoké. Němci vyvíjeli i speciální stříhové jednotky, ale tato technologie nakonec nebyla realizovaná do kompletního prodeje. Mimo Spolkovou republiku šlo asi jen šest prototypů pro prozkoušení v náročných podmínkách a jeden z nich právě k nám. Stříhová jednotka byla pro potřeby naší práce absolutně ideální. Dělali jsme na tom sportovní zpravodajství i různé pořady typu Sportovní ozvěny. Nebo se na tom zpracovávaly přehledy evropských fotbalových pohárů. Velmi to posunulo práci v naší redakci. Díky spolupráci v rámci EBU (European Broadcasting Union – pozn. aut.) jsme tehdy měli přístup ke zpravodajství prakticky ze všech evropských pohárových zápasů, kterého jsme plně využívali. Od výrobce byl požadavek, aby přístroj pracoval v maximální zátěži. To jsme jim mohli zaručit. Zároveň ale výrobce dával celé jednotce životnost čtyři až pět let. U nás to vydrželo 12 let až do roku 1994. No a pakliže se nekonaly sjezdy KSČ nebo nějaké další mimořádné události, po jejichž trvání byl z tohoto pracoviště sport vyhnán, tak jsme TMZ 4 využívali téměř výhradně my. V 90. letech sem dokonce přijel zástupce firmy, která to vyrobila, a napsal o nás článek, protože to, že to zde vydrželo tak dlouho, byla opravdu rarita.“¹⁰⁷

Změna technologie se týkala také personální stránky. „Zhruba v roce 1980 padla norma stříhu na 15 minut. Po přechodu z Měšťanské besedy sem na Kavčí hory odešla velká část techniků, protože se odmítali přizpůsobit novému systému stříhu. S nástupem nové technologie žádali také nové podmínky. Místo nich přicházeli noví technici, kteří už v tom telemagnetickém stříhu vycítili produkty nové doby. Byla to tehdy velká proměna. Lidé spjatí s filmovou televizí se hodně těžko smiřovali s tím, že tato technologie končí. Přirovnal bych to dnes k nástupu digitalizace. To je také totální přechod na něco úplně jiného.“¹⁰⁸

¹⁰⁷ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹⁰⁸ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

4.1.2 Sportovní ozvěny

Významnou spoluprací dokázal Vladimír Drbohlav navázat v rámci EBU. Ze spolupráce pak Československá televize velmi dobře těžila. „V listopadu roku 1979 jsem byl představen Eriku Berthovi z EBU. Ten zastával názor, že když existuje vzájemná výměna pořadů, tak se nemusí týkat pouze ucelených programových celků. Tou dobou se už tedy vyměňovaly také zpravodajské materiály. Přenos prostřednictvím stálých tras umožňoval získávat třeba pouze jeden den staré věci. Právě Berth tehdy prosadil od roku 1979 tzv. Eurovision Sport Exchange (EVS). Jednotlivé státy si tak vyměňovaly sportovní příspěvky. My jsme sice byli členy Intervize (OIRT), ale technické propojení existovalo a za možnost užití obsahu výměny jsme se tedy zavázali, že do toho budeme přispívat svým dílem, když se budou konat nějaké zajímavé akce. EVS nám už od roku 1980 umožnil obrovským způsobem zlepšit obsahovou náplň vysílání. Právě díky této výměně jsme v roce 1982 založili Sportovní ozvěny. Tyto příspěvky obsahovaly opravdu to nejkvalitnější, co v nabídce světového sportu bylo. Samozřejmě docházelo k různým sporům, třeba o tom, jestli se může vysílat Martina Navrátilová. Nejdříve se nemohla vysílat vůbec, pak padlo rozhodnutí, že až od semifinále. Někdy se nám pak podařilo tyto embargované materiály propašovat do vysílání. Důležité však bylo, že jsme je vůbec měli.“¹⁰⁹

Vznik pořadu Sportovní ozvěny byl dobrým předpokladem pro naplňování sportovního archivu kvalitním obsahem. „Od roku 1982 jsem začal archivovat na pásky. Zprvu to byl jeden měsíčně. Nejprve na 2“, pak to byly BCM pásky (3/4“). Technologie postupně přicházela novější a novější. Nedávno jsem se dostal ke dvěma páskům z této doby a na kotoučích už z nich zbyl jen prášek. Každopádně části Sportovních ozvěn se pak daly využít pro Sport roku nebo když jsme třeba potřebovali archivní záběry do zpravodajství. To zcela změnilo styl a systém práce ve zpravodajství. Navíc musím přiznat, že mi videotéka za celou dobu manipulačními omyly smazala jenom čtyři pásky, takže to bylo velmi malé procento.“¹¹⁰

Ve druhé polovině 80. let se Vladimír Drbohlav chopil také velkých akcí, které začal sám archivovat. „Chtěl jsem, aby olympiády zůstaly zachované. Olympijské hry 1984 v Sarajevě jsem dělal ještě zpětně a nejsou tam zarchivované přenosy, jen tehdejší

¹⁰⁹ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹¹⁰ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

*magazíny, které se tehdy vyráběly z Prahy. Od roku 1988 jsem ale všechny olympiády dokázal zarchivovat. Vybíral jsem stopy a medaile všech českých sportovců. Podobným způsobem jsem dělal také zápasy fotbalové a hokejové reprezentace nebo hokejovou ligu.*¹¹¹

Na neštěstí se nikdy v redakci nepodařilo zaměstnat archiváře, který by práci Vladimíra Drbohlava alespoň částečně převzal. *„Dávali jsme žádost vedení, ale oni nám to vždy zamítli. Říkali mi, že si s tím poradím. A že s hokejem si zase poradí Robert Záruba. Já se na to snažil udělat čas, ale bylo to složité.*“¹¹²

Archiv a programové fondy dnes sídlí ve velké budově Kavčích hor. I v budově OTN je ale videotéka v rámci archivu zpravodajství, kam se archivní věci pro účely zpravodajství ukládaly. *„Budova OTN vždy fungovala svým způsobem autonomně. Ukládali jsme sem sestříhané a vybrané věci. Například skončilo ME v atletice, já sestříhal českou účast, a to nejen medaile, ale i nějaké další solidní výsledky. Podobně i jiné mimořádné osobnosti a výkony. Z 20 hodin vysílání jsem sestříhal asi hodinu a půl. Takto popsany pásy jsem pak uložil a vše ostatní se smazalo. Pásy se totiž musely neustále recyklovat. V případě mimořádných úspěchů (olympijských medailí, důležitých zápasů fotbalové reprezentace) jsme zarchivovali celé přenosy. Po roce 1989, kdy padla některá nesmyslná nařízení, to naštěstí už šlo. Nemohli jsme samozřejmě zachovávat všechny zápasy, ale podstatné momenty jsme vybrali. A důležité zápasy, kdy se bojovalo o medaile, hokejová čtvrtfinále, všechny fotbalové zápasy na velkých šampionátech, ty jsem předával do videotéky ve velké budově Kavčích hor, kde to bylo uloženo ve „zlatém fondu“, na který se nesmělo sáhnout. Byl hlídáný a červeně označený. Jak už jsem zmiňoval, za celou dobu mi omylem smazali asi jen čtyři pásy. Takto to fungovalo až do roku 2004. Tehdy odcházela do penze vedoucí videotéky paní Hrubá.*“¹¹³

Vedle toho všeho se ještě museli redaktori vyrovnávat s nástupem nových technologií a ty staré zpracovávat tak, aby v budoucnu nedošlo k jejich ztrátě. *„V 90. letech se přecházelo z končících BCM. To byl výlučný formát, spojený právě s tou německou stříhovou jednotkou na TMZ 4. Vše se muselo přepsat 1:1 nebo smazat. Při přepisu navíc docházelo k výraznému snížení kvality. Pamatuji si, jak jsem bojoval se*

¹¹¹ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹¹² Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹¹³ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

*zápasem z EURO 1980, kde jsme hráli o bronz s Italy. Zápas muselo rozhodnout až prodloužení a následné penalty. Konce pásků nebyly kvalitní. Tento přepis jsme dělali asi pět dnů, z toho samotné penalty zabraly tři dny. Nakonec jsem to zachránil i s komentářem. Jak říkám, můj život je přepis.*¹¹⁴

4.1.3 Vznik samostatného sportovního programu

Od roku 2006 začal v rámci České televize vysílat sportovní program ČT 4 (dnes ČT sport). Počet sportovních pořadů se mnohonásobně zvýšil. *„S touto změnou jsem oznámil, že budu hlídat jen zpravodajské záležitosti. Jenže po třech letech jsme zjistil, že radši aby nic neuteklo, tak se nemazalo nic. Najednou tedy byl nedostatek pásků. A přišel požadavek, že jestli chceme vysílat olympijské hry ve Vancouveru, tak musíme nějaké pásky uvolnit. Nebyl tedy problém asi osm tisíc pásků smazat.*¹¹⁵

Redakce zpravodajství v roce 2010 cíleně přešla od nosičů a začala ukládat materiály na digitální úložiště. *„Věděl jsem, že u nás ve sportu to nepůjde hned, ale že výhledově je to jediná možnost. Zase nás ale pronásledovaly odklady – začnete s tím po londýnské olympiádě. Vše se odsouvá až po Soči, ale pro rok 2015 už s tím počítejte. Nakonec jsme se dočkali ve druhé polovině roku 2016 a naplno až v roce 2017. S nástupem DNPS II už jsme se na to také napojili.*¹¹⁶

Ve videotéce ve velké budově Kavčích hor však stále zůstává kolem 14 tisíc kazet se sportovním vysíláním. *„Okamžitě bych smazal kolem čtyř tisíc, ale je to stále v procesu. Problém je ten, že každý sport by měl mít svého garanta, který určí, co se smaže a co se zachová. Jenže ne vždy tomu tak je. Ted' navíc nastává další problém, kdy se naráží na práva. Například jsme měli magazíny Bundesligy. Redaktoři to začali archivovat s tím účelem, že budou vybírat českou stopu. Byl jsem pro, protože tehdy hráli v Německu Kuka a další. Pásky se postupně hromadily, až jsem zjistil, že máme almaru plnou německého fotbalu. Mezitím jsme práva na další magazíny nekoupili a ztratili jsme právní normu pro používání těchto záběrů. I když bych se nebránil tomu tyto věci uložit, tak to ztratilo význam. Proto jsme všechny tyto pásky uvolnili.*¹¹⁷

¹¹⁴ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹¹⁵ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹¹⁶ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹¹⁷ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

Vladimír Drbohlav se staral o archivaci olympijských her, fotbalu, před příchodem Roberta Záruby i o hokej. Dvě sportovní odvětví ale nearchivoval. *„Motorismus a koně šly vždy úplně mimo mě. Koně si hlídá Marek Svačina. V archivu však leží desetiletí pořadů z motorismu. A jsou v tom jistě unikátní věci, proto jsem na to nikdy nesáhnul a nechtěl to smazat. Jsem zvědavý, jestli to někdo někdy zpracuje. Je potřeba z toho vytáhnout to nejcennější.“*¹¹⁸

Při uchovávání archiválií může někdy vzniknout chyba v evidenci. To se také stalo u cenného sportovního archivu. *„Ve zlatém fondu, který jsem předával do videotéky a obsahoval to nejcennější z hlediska sportovního archivu, najednou neseděla čísla a názvy kazet. Přišli jsme na to tehdy, když produkce najednou marně hledala Poborského dloubák z mistrovství Evropy 1996. Bylo mi oznámeno, že tato kazeta neexistuje. To ale nebylo možné, protože jsem ji tam sám vlastnoručně odnesl. Pak jsme přišli na to, že při komplexním přesunu počítačových podkladů zlatého fondu došlo k nepříjemné systémové chybě a následně se to snad napravilo.“*¹¹⁹

Zarchivované materiály ze zlatého fondu se používaly zejména při kulatých výročích slavných sportovních událostí. *„Vysílali jsme pořad Archiv, ve kterém jsme opakovali třeba zápasy z Nagana apod. Dnes se tento pořad jmenuje Archiv Z a má ho na starosti Robert Záruba. Pro některé generace jsou tyto záběry naprosto objevené. Třeba když koukají na to, v jakých trenkách hráli fotbalisté v 80. letech.“*¹²⁰

Lední hokej začal v 90. letech precizně archivovat Robert Záruba. Postupně do systému zapracoval více lidí, dodnes se o archivaci fotbalu a hokeje stará také externistka v archivu ČT sport Marcela Volfová.

Přechod na systém DNPS II a digitální úložiště umožnil archivovat značně rychleji. *„Když jsem pracoval s nosiči, tak jsem olympiádu dodělával čtyři nebo pět měsíců. Teď jsme si dopředu stanovili kritéria a oddělení Petra Nosálka to zpracovalo velmi rychle. Ani ne měsíc po olympiádě mi hlásili, že už mají hotovo.“*¹²¹

Díky Mezinárodnímu rozhlasovému a televiznímu vysílacímu centru měl Vladimír Drbohlav i při posledních olympiádách možnost dostat se k dalším zdrojovým

¹¹⁸ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹¹⁹ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹²⁰ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹²¹ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

materiálům, které následně mohou být použity ve vysílání a ve kterých se může objevit česká stopa. Když se takové možnosti dobře uchopí, opět to může rozšířit možnosti sportovního archivu v České televizi. *„Jenže zrovna při olympiádě v Riu tento materiál chodil odděleně od ostatních tras a pak jsem zpětně zjistil, že se trasa z dodatkovými materiály zasílanými přes náš office neukládala. Takže jsme přišli o některé záběry z gymnastiky nebo z různých kvalifikačních kol. Ano, do kontinuálního vysílání prošly, ale pro archivaci už nebyly k dispozici. Doufám, že tentokrát při zimní olympiádě v Pchjongčchangu k tomu nedošlo. My jsme navíc po každé české medaili a po každém hokejovém zápase Čechů posílali 12minutové sestřihy. Američani tomu říkají Melt Real a používají tento systém sestřihů už od 80. let. Jde o to, že v přenosu je opakovačka třeba na 20 vteřin, ale v sestřihu je pak 40 vteřin dlouhá. V tom sestřihu se tedy používají záběry z izolovaných kamer. Z hlediska budoucího využití jsou to absolutně ideální záběry s jedinečnými detaily a emocemi. Raději jsem tedy pro případ, kdyby se náhodou přihodila podobná situace jako při olympiádě v Riu, nahrával tyto materiály i na XDCAMy.“*¹²²

Měsíční souhrny vytvářel Vladimír Drbohlav 34 let. *„Souhrny jsem začal dělat v roce 1982 a vydržel jsem s tím do roku 2016. V roce 2017 jsem zarchivoval pouze některé velké události – veškeré atletické podniky a mezinárodní fotbalové zápasy. Pak už i sport přešel na systém DNPS. Prostřednictvím výměny v rámci EVS jsme se v minulosti dostali k mnoha cenným materiálům, které bylo nutné zachovat a doufejme, že už se nebude opakovat minulost, kdy došlo v archivu ke značným ztrátám.“*¹²³

4.1.4 Archivace kontinuálního vysílání

Archivace kontinuálního vysílání vychází ze zákona a týká se samozřejmě i programu ČT sport. *„Slouží to například jako důkaz, že byly splněny povinnosti v rámci reklamy apod. Dříve, když se to ukládalo na obyčejná DVD, obsahovalo to časový kód. Víme tedy, co se kdy odvysílalo. Z tohoto důvodu je to ale pro vysílání nepoužitelné. Pro plnohodnotnou archivaci je potřeba čistá trasa. A pak také věci, které se do vysílání nevešly, ale původní přenos je obsahuje. Vzpomínám si třeba na jeden konkrétní případ, kdy Gabriela Koukalová (tehdy ještě Soukalová) poprvé vyhrála*

¹²² Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹²³ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

*Světový pohár v ruském Chanty-Mansijsku. Biatlonový přenos jsme museli utnout, protože následoval hokej, ale trasa se nabírala dál včetně stupňů vítězů a tradičního čestného kola oceněných na sobím spřežení. – prostě další velmi cenné a nenahraditelné archivační materiály. To je samostatná hodnota.*¹²⁴

4.1.5 Archivace ledního hokeje

Robert Záruba přišel poprvé jako externista do redakce sportu ČT v roce 1984. Hokejovému archivu se začal věnovat od roku 1991. *„Tehdy jsem shromáždil, co bylo z předešlých sezon a dalo se to ještě zachránit. Potom jsem soustavně začal archivovat od roku 1992, se začátkem pořadu Buly (dnes Buly, hokej živě – pozn. aut.). Každý díl tohoto pořadu jsem zarchivoval na jednu kazetu. Tam jsem si nahrál jednak celý díl jako celek a za tím ještě následovala zvlášť archivace jednotlivých příspěvků, které byly součástí pořadu – různé reportáže apod. To vše jsem si následně popsal. Ke všemu jsem si vytvořil anotace, kde jsou sepsané zásadní momenty epizody, detaily, důležité záběry, zajímavosti, záběrové zajímavosti. Vše jsem zapisoval do sešitu, který je pořád svým způsobem nejpřehlednější. Pak jsem započal další cesty k archivaci. Od sezony 1993/1994 jsem začal archivovat i hrubé materiály. Nejen tedy to, co bylo ve výsledné reportáži. Například v reportáži se objevil detail hráče trvající tři vteřiny, ale já ho zarchivoval celý patnáctivteřinový. To jsem pořád ukládal na kazety za jednotlivé díly Buly. Následující sezonu to samé a až od ročníku 1995/1996 jsem začal archivovat zvlášť na speciální kazety určené k archivaci. Tam už nebyl nahraný pořad. K tomu jsem si dělal skript – byl tam napsaný výsledek, stopáž a opět krátká anotace, která obsahovala: typ záběrů, výpis hráčů, kterých se záběry týkaly, velké detaily, góly, góly v přesilovce, záběry na fanoušky, zákroky, buly, souboje v rohu, kontroverze. U televizních zápasů bývalo často písmenko R jako replay (opakovaný záznam). Na některých zápasech jsme mívali také kromě klasické kamery ještě dolní kameru, ze které mohly být zarchivovány detaily. Jeden zápas pak vyšel třeba na nějakých 13 minut. Tehdy se totiž zdaleka netočilo všechno, a ne všechno se pak archivovalo. Navíc ze zápasů z Moravy jsou zarchivovány z tohoto období pouze hotové reportáže. Tam je záběrů podstatně méně oproti třeba jiným utkáním v Pardubicích, na Spartě, na Kladně apod. Archivoval jsem tedy všechna utkání, na kterých natáčely naše kamery. Plus svou archivaci měla samozřejmě všechna televizní utkání. Tento zavedený způsob práce jsem*

¹²⁴ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

od sezony 1995/1996 dodržoval až do svého odchodu z ČT v roce 1999. Obdobně jsem archivoval i všechny zápasy české reprezentace, kterou jsem začal archivovat od sezony 1993/1994. Ze sezony 1992/1993 jsem zarchivoval pouze mistrovství světa.“¹²⁵

Po svém návratu do ČT v roce 2000 se Robert Záruba archivaci ledního hokeje opět věnoval. *„Od roku 2000 jsem archivoval ještě dva roky a potom jsem do toho postupně zapracoval další lidi. Navíc jsme to celé začali převádět do elektronické formy. Také všechny předešlé ročníky jsme převedli do počítače. I díky tomu jsou kazety dneska uloženy v archivu a postupně se digitalizují. Výhledově by si tak mohl redaktor v systému najít například všechny zápasy Pavla Patery, které máme zarchivované. Jde o to, aby si redaktor mohl vybrat konkrétního hráče a konkrétní situace.*“¹²⁶

Cokoliv z hlediska ledního hokeje, co se událo před rokem 1990, má úplně jiný režim. *„Archivace, kterou jsem popsal, byla vytvářená cíleně. S úkolem zpracovat natočený materiál. Před rokem 1990 se dá vycházet pouze z toho, co prošlo vysíláním. Hrubé materiály prakticky neexistují. A mnohdy neexistují ani ty materiály, které se odvysílaly. Jde tady o hledání, sběr a zachraňování. Vyhledávání na mnoha formátech, od filmů až po kazety, jsou tam zastoupeny všechny různé nosiče, které se v minulosti využívaly. Každý formát je evidovaný jinde a trochu jiným způsobem. Strašně moc je toho nepopsaného a musí se to vytrždit. Drtivá většina sportovního vysílání z minulosti se však nearchivovala, my tedy máme k dispozici pouze solitérní ukázky, které jsou v současné době opečovávány. Kromě toho je potřeba doplnit věci, které jsme v minulosti vysílali, ale nezachovali je. Nabízí se možnost doplnit je z různých světových archivů nebo prostřednictvím různých výměn. Tak to dělám já hlavně v hokeji, částečně i ve fotbale. Sběratelů, archivů a televizí, kteří se o uložené materiály starají lépe, než se starala Československá televize, je hodně. Ovšem není úplně jednoduché s nimi výměny vyjednat.*“¹²⁷

Takto získané cenné archivní materiály pak byly v posledních letech uvedeny na televizní obrazovky v pořadu Archiv Z, který režijně zpracovává právě Robert Záruba. *„Z 60. let tady zůstaly pouze dva zápasy z olympiády v Grenoble 1968. Jeden neměl*

¹²⁵ Rozhovor s Robertem Zárubou, šéfkomentátorem sportovních pořadů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 3. 4. 2018.

¹²⁶ Rozhovor s Robertem Zárubou, šéfkomentátorem sportovních pořadů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 3. 4. 2018.

¹²⁷ Rozhovor s Robertem Zárubou, šéfkomentátorem sportovních pořadů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 3. 4. 2018.

komentář a jeden byl němý úplně. Do Archivu Z jsme k tomu přidali rozhlasový komentář.“¹²⁸

Do procesu archivace nejen ledního hokeje se postupně zapojilo více lidí. *„Dneska už program produkuje tolik věcí, že je nutné je ukládat a nějak zachovávat pro příští generace, aby na tom nebyly podobně jako jsme dnes my. Archivace totiž není jen zpracovávání materiálů, ale také jejich uchovávání v kvalitě a v technologii, která vydrží. Mám na mysli převod kazet do digitálního prostředí tak, aby nové systémy, které se tu vyvíjejí, byly navzájem kompatibilní. Aby bylo například možné dohledat všechny zde dostupné záběry k jednotlivým sportovcům.*“¹²⁹

Mezi redakcí sportu a archivem ČT sport musí nutně fungovat vzájemná spolupráce, aby archivace byla efektivní. *„S oddělením Petra Nosálka hodně věcí konzultuji. On vychází především z našich požadavků. Například olympiáda v Koreji byla zarchivována podle toho, na čem jsme se domluvili. Jejich archivace se skládá ze dvou stupňů – archivují jak sestřihy, tak nejdůležitější závody a zápasy v celku. Na okamžité použití by se měla pro zpravodajství využívat ta první „highlightová“ archivace. Pro reprízy a pořady by tam pak měla být celá událost. V meziobdobí, kdy toto samostatné oddělení věnující se archivaci sportovního vysílání ještě nebylo, archivovali různí lidé. Každý sport to měl trochu jinak. Nejprve jsem archivoval sám, pak jsem do toho zapojil režiséry. Když to přestali stíhat oni, protože toho měli hodně, tak začali archivovat asistenti. Ani ti to už postupně nestíhali. Jako specialistka poté začala archivovat Marcela Volfová. A když se ukázalo, že to funguje, tak k hokeji přivzala i fotbal a další sporty. Podrobná archivace je důležitá u těch sportů, které nejsou postavené pouze na živém vysílání, ale značnou část pořadů tvoří i doplňkový program – to jsou zejména fotbal a hokej. Ostatní sporty si vystačí s jednodušší archivací odvysílaného materiálu – uchováním celého zápasu či závodu nebo uložením zkráceného sestřihu.*“¹³⁰

¹²⁸ Rozhovor s Robertem Zárubou, šéfkomentátorem sportovních pořadů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 3. 4. 2018.

¹²⁹ Rozhovor s Robertem Zárubou, šéfkomentátorem sportovních pořadů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 3. 4. 2018.

¹³⁰ Rozhovor s Robertem Zárubou, šéfkomentátorem sportovních pořadů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 3. 4. 2018.

4.1.6 Archivace basketbalu

Archivaci basketbalu se věnoval David Randuška, který se posléze stal externím redaktorem redakce sportu ČT. *„Byla to moje první velká mise v České televizi, a tak jsem bral tuhle, možná pro někoho banální činnost, ohromně vážně. Ostatně archivace, jak mě několikrát ubezpečovali kolegové, patří k nejdůležitějším věcem ve fungování sportovního programu. Co se nezarchivuje, bude později definitivně vymazáno, nebude už existovat. Nejprve jsem začal archivovat basketbalovou Euroligu, ve které tehdy hrál Jan Veselý za Partizan Bělehrad a Jiří Welsch za Unicaju Malaga, takže šlo o výsostně důležité zápory obou reprezentantů. Později jsem vzal pod křídla národní basketbalovou ligu mužů. U ní jsem vydržel čtyři roky a připravil jsem tak hromadu užitečného archivního materiálu, který používáme dodnes ve zpravodajství i publicistice, kde basketbal zastupuje pořad Basketmánie. Na archivaci jsem pracoval na speciálních lineárních střížnách, tzv. TMZ. Jednalo se o velmi starou metodu stříhu, ale člověk si na mixážní pultík rychle zvyknul. Mně to pak osobně pomohlo i například při tvorbě příspěvků do zpravodajství. Hlavně při ranním kontinuálním vysílání, kde jsou zprávy každou půl hodinu, to bylo hrozně potřeba. Dnes se už archivuje v počítačích. Na jednu hromadu jsem si dával kazety, na kterých byly celé přenosy, a systematicky podle data stříhal. Za den jsem mohl stihnout třeba čtyři zápasy. Stříh jednoho trval minimálně hodinu a půl, protože člověk musel celé utkání projet důkladně, aby mu nic neuniklo. Jan Smetana s Jakubem Bažantem kdysi vytvořili systém archivace a takový manuál, který se samozřejmě dostal i mně do rukou. Podle excelové tabulky s jednotlivými sloupci se archivovaný materiál zapisoval. Všechny excelové soubory jsou teď na jednom místě na Google disku, kam jsem je kdysi dlouho pracně dával, protože každou soutěž archivoval někdo jiný a dostat od nich skripty ke kazetám bylo někdy těžší, než se může zdát. Jak jsem už uvedl, vše jsem konzultoval s Jakubem Bažantem, kterému sekundoval Jan Smetana. Rady jsem samozřejmě bral i od dalších kolegů z basketbalové sekce – Tomáše Budky a Jiřího Kalemby. Celkově jsem se archivaci basketbalu věnoval osm let – osm dlouhých sezon. Letos už nearchivuji, jelikož jsem z tohoto systému loni kvůli studiu v zahraničí vypadl. Upřímně se přiznám, že netuším, co se bude dělat s kazetami. Je jich ale tolik, že je DNPS (zpravodajství) ani DNPS II (kam přešel sport) nepojme. Takže určitě regály s kazetami a archivy budou mít v České televizi i nadále místo. Co se týče stříhu a samotného procesu archivace, je to, jak jsem říkal – přešli*

*jsme na stříh do nelineáru. Aktuální zápasy totiž do DNPS II tečou, jsou tam ale omezenou dobu, takže je důležité, co nejrychleji ten daný zápas zpracovat.*¹³¹

4.2 Dnešní metody archivace v redakci sportu

Od začátku roku 2018 funguje samostatné oddělení redakce archivu ČT sport. Do té doby fungovalo jako součást redakce archivu zpravodajství a publicistiky. Neustále se zvyšující nároky a velké množství odvysílaného sportovního materiálu určeného později k archivaci zapříčinila, že se oddělení pro sportovní archivaci osamostatnilo a pracuje dnes separátně. Vedoucím tohoto oddělení je Petr Nosálek. *„Oddělení má na starosti archivaci a dokumentaci všech odvysílaných pořadů a přenosů. Samostatné oddělení vzniklo také proto, aby sjednotilo pracovní postup archivace sportovního vysílání. S vytvářením sportovního obsahu to totiž je dost složité. Každý pořad se vytvářel tak trochu jinak. Některé pořady se vyráběly na střížnách ve Final Cut, někdo odbavoval pořady z Octopu, někdo používal disky. Vznik našeho oddělení je jedním z opatření, které mají sjednotit pracovní postupy.*¹³²

Archivace v rámci ČT sport by se dala rozdělit na dvě hlavní složky – ukládání celých záznamů a vytváření kratších sestřihů. *„Například se odvysílá Euroliga v basketbalu a my kompletně celý záznam uložíme. Kromě toho se ještě dělá archivní sestřih. U něho záleží na důležitosti zápasu. Sestřih z basketbalu má například stopáž kolem 10 až 15 minut.*¹³³ Když se v minulosti v redakci sportu pracovalo s kazetovými nosiči, nebylo zvykem archivovat celé odvysílané zápasy, závody nebo pořady. U digitálního úložiště kapacitní problémy odpadly. Za jeden den je možné odeslat do digitálního archivu 1,5 terabytu audiovizuálního záznamu ze sportovního vysílání. Proto je možné archivovat vše a až v průběhu dalších let se může postupně ukázat, které věci budou mít z hlediska archivace větší význam a které se naopak budou moci smazat. *„Dříve se kupříkladu z fotbalové Evropské ligy dělaly pouze třiminutové sestřihy. My si dnes můžeme dovolit dělat až dvacetiminutové sestřihy. Někdo totiž může využívat pouze góly, ale důležité jsou pro další využití třeba i detaily hráčů. Z tohoto důvodu jsou archivní sestřihy delší než v minulosti. Až po nějakém čase se prokáže, jestli to bylo*

¹³¹ Rozhovor s Davidem Randuškou, redaktorem ČT sport. Archiv autora, přepis rozhovoru z 2. 4. 2018.

¹³² Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

¹³³ Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

potřeba. ¹³⁴ Je ovšem otázka, jestli se materiály, u nichž se zjistí, že nemají z hlediska archivace takovou cenu, budou mazat. Kapacity digitálního úložiště jsou jednak skutečně velké, proces vymazání sebere nějaký čas a na disku i po smazání zůstane určitá stopa, takže se nedocílí stoprocentního vymazání. „*Pro nás je to navíc pořád taková pomoc, že když se něco zapomene vystříhnout z vysílání do sestříhů, tak to pořád můžeme dohledat v kompletním záznamu. Není ovšem vyloučené, že se v budoucnu něco smaže.*“ ¹³⁵

Oddělení archivu ČT sport stejně jako redakce sportu pracuje v produkčním a výrobním systému Sonaps (přílohy č. 4 a 5). Do něho se ukládají všechen odvysílaný materiál, trasy nebo příspěvky z agentur. Odvysílané sportovní přenosy obsahují také skript, který vytvořil skriptér v aplikaci Live Logging. Jedná se o popis důležitých situací – gólů, bodů, klíčových momentů zápasu či závodu, ale také detailů, zvýraznění české stopy apod. Podle tohoto skriptu se pak vytvářejí ony zmíněné několikaminutové sestříhy. Samozřejmě mnohdy záleží na kvalitě skriptu. Pokud je skript kvalitní, dělá se sestříh jednodušeji. Pokud je ale značek málo nebo naopak zbytečně příliš, je situace složitější. Každý přenos je ovšem svým způsobem specifický z hlediska důležitosti zápasu či závodu, zastoupení českých reprezentantů, svou atraktivitou apod. „*Skripty zůstávají u záznamů v systému, ale zároveň je skriptéři ještě ukládají v excelu na Google disk. Pokud pak my něco archivujeme a nevíme, co vše je důležité z hlediska archivace, ozveme se garantovi toho daného sportu a on nám tam dodá značky k těm situacím, které jsou důležité.*“ ¹³⁶

Zatímco u některých přenosů ze sportovního vysílání mohou být tedy pro potřeby archivace Live Loggingové značky užitečné, někde jsou nadbytečné. To se týká například atletiky, jako konkrétní příklad můžeme uvést běh na dvě stě metrů. Skriptér správně pro potřeby sportovních redaktorů vytvářejících zpravodajské příspěvky vytvoří značky u nástupu a představování jednotlivých sprinterů, u startu, běhu, finišu a radosti. Pro potřeby archivace je však nutné Live Loggingové značky odmazat a archivovat kompletně celý závod na dvě stě metrů tak, aby se dal v budoucnu opět zpracovávat.

¹³⁴ Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

¹³⁵ Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

¹³⁶ Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

Pracovníci archivu musejí v systému ukládaný materiál detailně popisovat, aby se dal snáze v budoucnu dohledat. Těmto údajům se souhrnně říká „itemy“. Jedná se o anotaci, klíčová slova atd. Pak jsou zde ještě tzv. „subitemy“, což jsou právě skripty sportovních zápasů či závodů. *„U celých záznamů vyplňujeme klíčová slova a anotaci. Celé záznamy se ale dají vyhledat také podle data vysílání a není u nich tedy ten detailní popis tak důležitý. U kratších sestřihů je situace jiná. Popis je zde potřeba podrobnější – jsou zde tedy popsány i jednotlivé záběry. Je totiž důležité, aby asistenti režie nebo redaktori tyto záběry mohli díky dobrému popisu v budoucnu vyhledat.“*¹³⁷

K tomu jim pomáhají především dva programy – na první pohled uživatelsky složitější Provys (přílohy č. 7, 8, 9, 10 a 11) a jeho jednodušší obdoba Tondys. *„Co je v Provysu, to je i v Tondysu. V Tondysu se dá vyhledávat fulltextově. Pokud jde o sport, musíme zaškrtnout vyhledávání v rámci redakce sportu. Následně můžeme vyhledávat materiál z vysílacích příspěvků (jednotlivé příspěvky z Branek, bodů, vteřin, Sportovních zpráv), pořadů, hrubých materiálů, agenturních příspěvků.“*¹³⁸

Tondys tedy využívá metadata jednotlivých videí z Provysu a vyhledává materiály uložené v digitálním archivu DAR. Prostřednictvím spuštěného procesu digitalizace se však dají v programu vyhledat i starší materiály. Díky digitalizačním frontám už běží digitalizace materiálu, který byl v minulosti uložen na kazetových nosičích.

V Sonapsu se nacházejí také hrubé materiály, které redaktori natočí v terénu a následně je využívají pro střih do zpravodajských pořadů. Tyto materiály jsou v DNPS pouze dočasně, než vyprší jejich expirace. Následně jsou kompletně smazány. Podobně je to i ostatními materiály, které se nacházejí v prostředí Sonapsu. Pracovníci archivu tak provedou archivaci, odešlou archivované soubory do digitálního archivu DAR a materiály z DNPS po určité době zmizí. Tak se děje zejména proto, aby DNPS nebyl přehlcen a dalo se v něm bezproblémově pracovat.

Opačný proces nastává v případě, že je nutné například ve zpravodajství použít archivní nebo ilustrační záběry jako podkres. V této situaci redaktor ve spolupráci s asistentem režie najde v databázi digitálního archivu příslušné záběry (podle klíčových

¹³⁷ Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

¹³⁸ Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

slov, anotace, data vysílání apod.), vloží je zpět do DNPS a zde může opět po určité době s tímto materiálem pracovat.

Pokud jsou z hlediska archivace cenné i hrubé materiály z natáčení, které, jak bylo zmíněno, po určité době z DNPS zmizí, je nutné přesunout tyto soubory v Sonapsu do složky archivu, aby pracovníci archivu ČT sport mohli tento materiál nadále zpracovávat.

V některých případech pracovníkům redakce archivu pomáhají samotní redaktoři, kteří si záběry nutné k archivaci sami popíší a seznam záběrů pak pošlou do archivu. Pracovníci archivu tak mají práci značně ulehčenou a nemusejí sestřih vytvářet sami.

Z obsahového hlediska archivace je důležité vyhledávat především českou stopu. *„Pokud jde o výkony českých sportovců, tam nás archivace zajímá nejvíce. Ale neznamená to, že bychom nearchivovali ostatní sportovní akce, kde třeba česká účast chybí. V tuto chvíli archivujeme vše a třeba i z dálkových běhů na lyžích vytvoříme hodinový sestřih. Pořád je lepší archivovat více než méně.“*¹³⁹ Zvykem je archivovat z různých sportovních disciplín sportovce na prvním až pátém místě. Takový postup byl zaveden kvůli doping, který se u sportovců může prokázat až po několika letech. Proto redakce archivu raději ukládá nejen pouze první tři sportovce či sportovkyně, ale všímá si i pořadí těsně za stupni vítězů.

Důležitou složkou archivace jsou materiály z olympijských her. Zde si redakce sportu a Česká televize obecně nevytváří pouze svůj vlastní archiv, ale záznamy jsou cenné i z hlediska historie sportovních výkonů českých reprezentantů. *„Vyžadujeme z každé disciplíny první čtyři. Co ale hlavně potřebujeme, a je to náš úkol z hlediska vztahů s Mezinárodním olympijským výborem a Českým olympijským výborem (ČOV), je archivace startů všech českých sportovců. Pro ČOV tak máme uložený fond zachycující kompletní českou účast na jednotlivých olympijských hrách.“*¹⁴⁰

Zvláštní situace pro pracovníky archivu nastala v roce 2014 při olympiádě v Riu. Sportovní redakce ještě nefungovala v digitálním prostředí DNPS, tento přechod se teprve chystal. Redakce archivu si přesto nechala vytvořit speciální online stříhový program, ve kterém probíhal stříh olympiády. *„Zpětně jsme ale museli tento uložený*

¹³⁹ Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

¹⁴⁰ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

*materiál ukládat na XDCAMy, protože redakce sportu ještě nebyla napojena na DNPS. Takže aby se s těmi archivními materiály dalo pracovat, museli jsme je převádět na fyzické nosiče. A zde jsme byli omezeni kapacitou XDCAMu. Naše sestřihy se tak museli vejít do 100 minut.*¹⁴¹

Archivní materiály se nyní mohou vytvářet také z různých magazínů vysílaných na ČT sport. Záběry z těchto magazínů pak mohou být využity v dalším vysílání. „*Ted' před MS ve fotbale například běží magazín Cesta na mistrovství světa, kde jsou různé medailonky osobností, představení měst, ve kterých se bude hrát, stadionů apod. To se také archivuje pro případ dalšího využití.*“¹⁴² Zde ovšem narážíme na problematiku práv a licencí. Některé magazíny mají o něco přísnější podmínky pro další využívání ve vysílání, a ne vždy je možné příspěvky z těchto magazínů libovolně použít. „*U archivních materiálů zadáváme kvůli právům zelenou, žlutou nebo červenou barvu. U většiny materiálů je ovšem žlutá barva. Je to z toho důvodu, že práva na ty materiály máme, ale pouze na určitou dobu. Po uplynutí této doby se musí zažádat o práva znovu, ať už jde například o užití do zpravodajství nebo o volné užití. Konkrétním příkladem jsou olympijské hry, ze kterých se nyní mohou zpětně používat pouze věci natočené námi – tréninky, zákulisí, rozhovory před nebo po závodě. Pokud by ovšem byla potřeba použít něco ze zápasů či závodů, je nutné napsat s předstihem na ČOV. Podobná situace nastává také v případě, že by chtěl někdo sportovní záběry využít v nesportovním vysílání. V takové situaci se příslušná redakce obrátí na ČT sport a zeptá se na možnosti využití daných záběrů.*“¹⁴³

Členové redakce archivu ČT sport pracují pouze ve všední dny. Na začátku nového týdne tedy musí dohnat vše, co se vysílalo o víkendu, a provést archivaci. Vzhledem k tomu, že sportovní akce se většinou konají právě v pátek, v sobotu nebo v neděli, mají redaktori archivu na startu dalšího týdne hodně práce. Jde o zaslání nejen archivních sestřihů, ale také kompletních záznamů do digitálního úložiště. Velké akce jako olympijské hry se zpracovávají ještě nějaký čas po jejich uplynutí, jelikož množství vysílaného materiálu může být velké.

¹⁴¹ Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

¹⁴² Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

¹⁴³ Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

4.2.1 Digitalizace sportovního archivu

Při procesu digitalizace se usiluje o zachování sportovního archivu. Prioritně se tak na digitální úložiště ukládají materiály ze starších nosičů, které by se mohly časem poničit. *„U některých analogových kazet už se projevuje stárí. Naopak digitální kazety ještě nějakou životnost mají. Zejména u těch analogových jsme se dohodli s oddělením archivu, aby je převedlo na digitální úložiště přednostně. Například věci z 80. let, které se nahrávaly na palce, z těch už je dnes prášek. Ty se musely přepsat už před časem.“*¹⁴⁴

Nutnost přepisu některých starších kazet potvrdila také Irena Wintrová, vedoucí Archivu a programových fondů ČT. *„V plánu určité je zdigitalizovat sportovní kazety, jelikož tam jsou také analogové bety, jejichž životnost se krátí. Nyní se na tom už pracuje. Dáváme do sportovní redakce seznamy, co zde máme, a očekáváme zpětnou vazbu. Sport totiž může mít něco ve svém archivu, a proto zde mohou být duplicity. Něco se tedy může postupně smazat a zbytek se přenesení do digitálního prostředí. Pokud je něco potřeba zdigitalizovat ihned kvůli vysílání nebo dalšímu zpracování, tak se to zdigitalizuje ad hoc.“*¹⁴⁵

Jak bylo zmíněno v podkapitole Historie archivace v redakci sportu, Vladimír Drbohlav vytvářel sestřihy ze sportovního vysílání na kazetové nosiče. Kazetové nosiče se nyní nacházejí v depozitáři v budově OTN a postupně procházejí digitalizací. *„Složitostí je, že ve sportu máme hned několik programů na vyhledávání – první funguje jako vyhledávač na kazetové nosiče nahrané do roku 2010, druhý jako vyhledávač na kazetové nosiče nahrané v letech 2010 až 2015. Další program pak vyhledává materiály ve starém digitálním archivu DAPFu uložené v letech 2015 až 2017. Ovšem v DAPFu už mohou být kazety, pocházející z období před rokem 2010, které byly dodatečně digitalizovány. Z hlediska zpětného vyhledávání zejména kazetových nosičů je tedy práce složitá.“*¹⁴⁶

4.2.2 Systém DNPS II v redakci sportu

Jak bylo zmíněno, zpravodajství se už dnes v rámci redakce sportu zpracovává v systému DNPS II. Tento systém byl v redakci sportu spuštěn v roce 2017. Redakce

¹⁴⁴ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹⁴⁵ Rozhovor s Irenou Wintrovou, vedoucí Archivu a programových fondů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 4. 2018.

¹⁴⁶ Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

zpravodajství pracovala v systému DNPS I už od roku 2010, zatímco redakce sportu stále používala kazetové nosiče. Výhod tohoto systému je mnoho. Můžeme je deklarovat na postupu redaktora, který přijede z natáčení a má za úkol vytvořit kratší příspěvek do některé ze zpravodajských relací. Redaktor přijede s XDCAMem, na kterém má uložený natočený materiál. Ten odevzdá do místnosti, kde se XDCAM nabíjí do systému DNPS. Po uplynutí určitého času (čím delší je materiál, tím delší je proces – vše je ale v řádu desítek minut) a zpracovaný se materiál objeví na digitálním úložišti a je k dispozici všem redaktorům, kteří se v budově OTN přihlásí na svůj účet v počítači. Redaktor následně jde namluvit svůj příspěvek do hlasatelny a zvuková stopa je opět uložena do DNPS. Se stříhačem pak redaktor dokončí příspěvek spojením zvukové a obrazové stopy. Hotový příspěvek je přidán do scénáře dané zpravodajské relace a je připraven k vysílání. V Octopu je možné posléze tento hotový příspěvek zhlédnout a zkontrolovat, zda je vše v pořádku. Výhodou systému je, že působí komplexně, urychluje práci ve zpravodajství a umožňuje zpracovávat příspěvky souvisle v celé budově OTN.

Do expertního týmu, který měl na počátku za úkol vytvořit zadání pro veřejnou soutěž, se dostal Miroslav Langer, člen redakce sportu, komentátor sportovních přenosů a editor zpravodajského pořadu Branky, body, vteřiny. *„V redakci sportu se nejprve hledal člověk, který by mohl dávat školení ohledně redakčního systému Octopus. Postupně to pokračovalo tak, že jsem školil i nějaké další věci včetně DNPS a tím jsem se samospádem dostal do expertního týmu, který měl vytvořit zadání pro veřejnou soutěž. Bylo potřeba, aby celý projektový tým složený z počítačových inženýrů dostal informace od redakcí zpravodajství, publicistiky a sportu, co vlastně je v té soutěži potřeba, jaké jsou speciální požadavky. Jaké budou potřeba počty tras, vstupních a výstupních kanálů, kapacita pro ukládání materiálu. Nový systém byl nutný ze tří důvodů: končila platnost původního systému DNPS I, původní systém nevyhovoval ani technologicky – nepodporoval HD vysílání a třetím důvodem bylo to, že existovala řada paralelních náhradních řešení a byla snaha vše maximálně unifikovat, aby i vnitřní údržba a prostupnost systémů nebyla omezena tím, že je něco potřeba čtyřikrát konvertovat, aby se to z jedné platformy dostalo na druhou. To vše byly požadavky, které na nás přišly z venku a které bylo potřeba před zavedením systému řešit.“*¹⁴⁷

¹⁴⁷ Rozhovor s Miroslavem Langerem, redaktorem a komentátorem ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 28. 3. 2018.

Na nástup systému DNPS II se musela připravit také budova OTN. Lineární střížny byly z některých pracovišť odstraněny a nahradily je počítačové nelineární střížny. Do DNPS kromě zpravodajských pořadů vstupují i některé magazínové pořady, ne však všechny. Do DNPS přešel například pořad Sport v regionech, Dohráno apod. Systém také umožnil redaktorům takřka plnohodnotně stříhat na redakčních počítačích, což v mnohých případech ulehčuje a urychluje redakční práci. Redaktoři si materiál zpracují sami a nemusí ho zpracovávat se stříhačem. Předchozí systém DNPS I stříh v takovéto podobě neumožňoval. *„Výhodou je, že nyní je možné vyměnit například pouze jedno slovo na redakčním počítači. Dříve byste s takovouto triviální úpravou jistě museli do velké střížny. Pro pořady typu Dobré ráno je to velká pomoc, protože tam je rychlost práce velice důležitá.“*¹⁴⁸

Důležitou součástí archivace je proces skriptování. Redakce sportu má tým skriptérů, kteří detailně popisují živé přenosy a vysílání a umožňují ulehčit budoucí práci či hledání důležitých momentů (gólů, bodů, kuriozit apod.). Zatímco ještě v roce 2016 se skriptovalo na papír a skripty se následně vkládaly ke kazetám, od roku 2016 následovalo skriptování elektronicky do Google dokumentů. Od nástupu DNPS II se pak přešlo na skriptování přímo v systému DNPS díky aplikaci Live Logging. *„Podobný systém už tady fungoval dříve a my jsme ho využívali, ale stále jsme pracovali s disky a kazetami. Samozřejmě základní výhodou systému je, že pokud plnohodnotně funguje, tak zdrojový hrubý materiál uložený na centrálním úložišti může zhlédnout a používat v podstatě každý, kdo má přístup. Proto je důležité tam zároveň mít uložený i nějaký skript, a to v jakékoliv podobě. V tomto systému je to přirozeně v podobě značek. Kdysi se skriptovalo na papír, což bylo zcela nepraktické. Skript byl pouze u kazety a nikdo jiný se k němu nemohl dostat. Pak se přešlo na skriptování přes Google, což mělo jednu obrovskou výhodu. Skript mohl v reálném čase posloužit komukoliv jinému, kdo měl na úložiště na Google přístup. To bylo velmi praktické. Tato výhoda s příchodem aplikace Live Logging zmizela. Proto jsme hledali náhradní variantu – export souboru z Live Loggingu do Excelu a následné uložení na Google disk.“*¹⁴⁹

¹⁴⁸ Rozhovor s Miroslavem Langerem, redaktorem a komentátorem ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 28. 3. 2018.

¹⁴⁹ Rozhovor s Miroslavem Langerem, redaktorem a komentátorem ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 28. 3. 2018.

Skript, pokud je dobře zpracován, pak ulehčuje práci pracovníkům archivu. *„Přenositelnost značek ze skriptování do dlouhodobého archivu je velkou výhodou. V minulosti se to řešilo vícero způsoby. Jeden skript byl pro účely zpravodajství nebo daného pořadu, následně se skriptovalo ještě v trochu jiné podobě pro archiv. Tato dvoukolejnost byla problematická, protože vytváření některých archivů trvalo hodně dlouho. V tomto směru je to velký posun vpřed.“*¹⁵⁰

Skriptéry bylo potřeba na nový způsob práce připravit školením. Poprvé se v Live Loggingu začalo skriptovat během zimních olympijských her v Jižní Koreji. Od té doby se pak začaly skriptovat i ostatní živé sportovní přenosy. *„Rozhodně nemá smysl skriptovat každý záběr, protože v tom se pak nikdo nevyzná. Ale do určité míry je to určitě lepší varianta. Skriptovací značka se dá vždy odstranit, ale je složité ji tam pak zpětně přidávat. Skript má několik účelů. Materiál totiž prochází různými procesy. Každý proces potřebuje oskriptovat speciálně něco jiného. Pro účely záznamu je nutné oskriptovat začátek a konec komentáře tak, aby se materiál mohl v budoucnu vysílat jako repríza. Pro archivaci ale takový skript není potřebný. Pro účely zpravodajského střihu je potřebný skript důležitých momentů a situací. Pro účely magazínového tenisového pořadu je užitečné oskriptovat nádhernou dlouhou výměnu, která je ale naopak pro zpravodajství nepoužitelná, protože je moc dlouhá, pro magazín je zase k ničemu krátká výměna. V situaci, kdy se tedy dělá všechno tento skript najednou, je možné, že skriptovacích značek tam možná bude více, než potřebujete, ale tak to prostě je.“*¹⁵¹

4.3 Budoucnost archivace v redakci sportu

Podle Petra Nosálka bude ještě nějakou dobu trvat, než vše bude v oblasti archivace sportovního vysílání plynout hladce. *„Zde v archivu pracujeme čtyři a kvantum práce je obrovské. Vše si zatím sedá. Ale už je to určitě lepší než dříve, protože předtím se v oblasti archivace vlastně spoléhalo jen na osobu Vladimíra Drbohlava, který dokázal společně s bývalým režisérem Miroslavem Hajným vytvářet velké množství sestřihů.“*¹⁵²

¹⁵⁰ Rozhovor s Miroslavem Langerem, redaktorem a komentátorem ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 28. 3. 2018.

¹⁵¹ Rozhovor s Miroslavem Langerem, redaktorem a komentátorem ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 28. 3. 2018.

¹⁵² Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

Jak bylo popsáno v předešlých podkapitolách, oddělení archivu ČT sport vzniklo také proto, aby sjednotilo pracovní postupy v oblasti archivace odvysílaného materiálu. Jasným cílem tedy je, aby všichni měli možnost pracovat v jednom komplexním systému. V něm bude možné veškerý audiovizuální materiál ukládat, vytvářet nebo vyhledávat. Takový stav by značně usnadnil a urychlil práci v celé sportovní redakci. O tom nepochybuje také Petr Nosálek. *„Řekl bych, že digitální prostředí donutí lidi pracovat s archivací efektivněji. Jakmile se totiž něco nevybere nebo nevystřihne hned, tak se to navždy ztratí. Na kazetových nosičích sice zůstaly věci nahrané, ale byly nadále netknuté. Navíc nákup velkého počtu kazetových nosičů byl finančně nákladný.“*¹⁵³

V budoucnu by se také měly zcela všechny sportovní materiály z videotéky hlavní budovy Kavčích hor, které budou garanty jednotlivých sportů uznány jako archivování hodné, přenést na digitální úložiště. Vladimír Drbohlav přiznává, že je to však běh na dlouhou trať. *„Z hlediska videotéky půjde o to, aby tyto pásky zcela zmizely a už se více nepoužívaly. Já mám pouze jednu obavu – některé z nich už nevydrží dlouho. Zažil jsem hodně debat archivářů ohledně toho, na čem je skutečně bezpečné archivní materiály uchovávat. Někdo totiž může použít magnet a je po pásku. Někteří dokonce říkali, že nejbezpečnější je skutečně film. Kvality nových filmů jsou jedinečné. Naproti tomu pásky mají svou životnost a musí se tedy urychleně převést, aby došlo k jejich zachování. Budoucnost je v úložištích, která nepotřebují nosič. Co je ale strašně důležité, aby u toho nechyběl popis. Člověk může mít uložené cokoliv, ale bez popisu je to k ničemu a je to nedohledatelné. Při převodech do digitálního úložiště tak musí dojít ke kompletnímu popisu. Pokud se tyto podmínky splní, umožňuje to pak vybírat si kratší sekvence. A já myslím, že právě tomu by měla Česká televize věnovat velkou pozornost. Mimo jiné také zřízením dalších archivačních pracovišť.“*¹⁵⁴

I po přechodu na digitální úložiště Vladimír Drbohlav pořád zůstává archivaci blízko. *„Nechávám si supervizi u starých věcí. A s Miroslavem Hajným se snažíme napravit různé resty z minulosti, které vznikly například mou nepřítomností, když jsem*

¹⁵³ Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

¹⁵⁴ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

*odjel někam komentovat. Hlavně jde o popis jednotlivých pásků. Mám je totiž sám popsané, ale neměl jsem šanci to zanést do systému.*¹⁵⁵

Sportovní redakce byla známá svými „soukromými regálovými archivy“. Jinými slovy se dá říct, že každý redaktor zvlášť spravoval svůj vlastní archiv s kazetovými nosiči. Budoucí cíle a překážky z pohledu vedoucí APF nastínila také Irena Wintrová. *„Technologie nyní redaktory donutí k jinému postupu archivace. Pokud totiž bude potřeba něco zpracovat, bude to nutné udělat v digitálním prostředí. Bude tedy třeba materiál na digitálního úložiště nahrát. A v něm to už pak následně zůstane a necháme ho tam pro archivaci. Navíc nemluvě o tom, že skladování kazetových nosičů nebo disků by mělo mít svoje podmínky i z hlediska teploty apod., takže vystavovat je někde slunečnímu svitu rozhodně není ideální. Archivace sportovního materiálu však byla vždy trochu specifická. Ve zpravodajství nebo publicistice můžete archivovat prakticky hned. Ale ve sportu víte až po roce, kdo se stane mistrem a vyhraje sezonu. Pro tyto případy je digitální archiv ideální. Nebude potřeba velké množství kazet, které pak ani nemá nikdo čas třídít a mazat. Dalším takovým specifikem je to, že sport teprve nedávno přešel na DNPS Sonaps. Předtím už tady existovalo náhradní řešení – fotbal, hokej a florbal už byly v předchozích letech ukládány do digitálního archivu, aby se ulehčila práce a bylo vůbec možné tyto materiály zpracovávat mimo kazetové nosiče, ale jednalo se o samostatné úložiště. To bylo pouze takové provizorní řešení. Takže nás tedy čeká přesun velkého množství těchto dat do nového digitálního archivu ČT.*¹⁵⁶

¹⁵⁵ Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

¹⁵⁶ Rozhovor s Irenou Wintrovou, vedoucí Archivu a programových fondů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 4. 2018.

Závěr

Výroba zpravodajství by bez systematické archivace nemohla plnohodnotně fungovat. Tento proces je nedílnou součástí tak rozsáhlé instituce, jakou veřejnoprávní Česká televize bezesporu je. Když jsem před dvěma roky psal bakalářskou práci na téma účelu a způsobu ukládání archivních záběrů v ČT, nacházela se redakce zpravodajství a také celá ČT v určitém mezičase, ve kterém se přecházelo ze starého digitálního archivu (DAPF) na nový (DAR) a rovněž se spouštěla již druhá verze DNPS. Řada věcí se teprve vyvíjela a zejména archivace sportovního vysílání stále spíše stála na jednotlivcích a vyvolávala řadu otazníků.

S postupem času je však zřejmé, že se na všem značně zapracovalo. Redakce zpravodajství byla vždy o krok napřed. Na rozdíl od sportu už v roce 2010 spustila systém DNPS a jako první také započala digitální archivaci. Jak mi bylo řečeno z úst nejednoho zaměstnance ČT, digitalizace nikdy neznamená zjednodušení. Jistě se dá s tímto soudem souhlasit. Práce s materiálem v digitálním prostředí vyžaduje velké množství metadat přilepených k videosouborům, je potřeba detailní popis. Na druhou stranu ale odpadá manipulace s fyzickými kazetovými nosiči, ulehčují se některé pracovní procesy a rozšiřují se kapacity.

Sport se plnohodnotně připojil na digitální prostředí až na přelomu let 2017 a 2018. I tak se jednalo o přelomový krok. Sportovní redakci už nesvazuje ruce již zmíněná nepraktická práce s páskovými nosiči. Sportovní redaktoři mohou materiál sestříhat i na svých kancelářských počítačích, což značně zlehčuje práci. Také pracovníci sportovního archivu pracují systematičtěji a jimi archivovaný materiál je v digitálním archivu uložen takovým způsobem, že je zpětně snadno dohledatelný, a tudíž plnohodnotně způsobilý pro další výrobu sportovního zpravodajství, magazínů či jiných sportovních pořadů.

V práci dost prostoru věnuji procesu postupné digitalizace archivního materiálu. Digitalizace zpravodajského materiálu plánovaně běží, a dokonce se digitalizují také staré filmové zpravodajské šoty, ze kterých se rekonstruují Televizní noviny. Co se týče sportu, ve videotéce hlavní budovy ČT na Kavčích horách bylo v roce 2016 kolem 30 tisíc kazet se sportovním vysíláním. Proces digitalizace donutil řadu z nich zaevidovat, projít, případně smazat a výsledkem je, že by jich podle odhadů mělo být v depozitáři až o polovinu méně.

Produkcí zpravodajských relací v obou redakcích značně pomohlo spuštění druhé verze DNPS. Tento systém je velice komplexní, byl ušit na míru potřebám České televize a mimo jiné dobře spolupracuje s redakčním systémem Octopus. Aplikace Live Logging, jež umožňuje skriptování živých sportovních přenosů, je určitým bonusem, který byl v rámci DNPS II dodán, a ještě více posouvá pracovní procesy v redakci sportu na profesionální úroveň.

V souvislosti s archivací záběrů a pořadů v České televizi musím zmínit také webovou stránku iVysílání, kde je divákům zpřístupňováno velké množství seriálů, pořadů a filmů. Tak velkou knihovnu dostupných audiovizuálních materiálů dosud nezpracovala žádná jiná televize v České republice a iVysílání je tak svým způsobem unikátem na českém televizním trhu. Česká televize jeho prostřednictvím ve velké míře naplňuje veřejnou službu.

Všechny audiovizuální záznamy spravuje v ČT databázový systém Provys. Pravděpodobně nebudu jediným, komu tato databáze přijde z uživatelského hlediska značně složitá a na první pohled nepřehledná. Na druhou stranu Provys v sobě uchovává velké množství užitečných informací. Alternativou pro pracovníky ve zpravodajství a ve sportu je program Tondys, který byl vytvořen právě proto, aby ulehčil práci redaktorům a zjednodušil vyhledávání v databázi.

V době, kdy trh s technologiemi chrlí jednu novinku za druhou a zorientovat se v něm leckdy není jednoduché, sehrává Česká televize v oblasti péče o archivní fond důstojnou roli. Na jedné straně musí napravovat přešlapy v oblasti archivace z doby minulé, na straně druhé přistupuje se větší vážností k archivaci nynějšího vysílání. Absence systému v této oblasti by totiž nevedla k ničemu jinému než ke vzniku chaosu. Zejména archivace sportovního vysílání se přechodem na digitální archiv posunula za krátký čas mílovými kroky vpřed. Až budoucnost však ukáže, jestli se bude v nastaveném trendu pokračovat a jestli se například podaří dovést do konce proces digitalizace všech starých archiválií.

Summary

TV news could not work without systematic archiving. This process is an integral part of such an extensive institution as the public Czech Television undoubtedly is. When I wrote a bachelor work regarding purpose and kinds of storing archive shots at Czech Television two years ago, both the news office and the whole Czech Television were in an interim period when moving from the old digital archive (DAPF) to the new one (DAR) and at the same time the second version of DNPS was launched. Many things have just begun to develop at that time and, in particular, the archiving of sports broadcasting has been mostly dependent on individuals and has raised a number of questions.

Over time, it has become obvious that a lot of work has been done in this sphere. News office has always been one step ahead. DNPS system was launched already in 2010 and news office, as the first office of Czech Television, started with digital archiving. Sport office has fully joined the digital environment until the turn of 2017 and 2018. With this Sport office made a breakthrough in archiving all materials and is no longer tied up with impractical work with tapes.

It is very difficult to be knowledgeable with all new technologies at a present time. It is important to say, that Czech Television plays a dignified role in archiving. On the one hand, it has to face the imperfections in archiving from the past, and on the other hand it has also to deal very seriously with the challenges of new methods in archiving of current broadcasting. The absence of the sophisticated system in this area could lead to enormous and irreversible losses. It is important to stress that, in particular, the archiving of the sports broadcasting with the transition to the digital archive has moved forward in a short time by leaps and bounds. Only the future can show if this trend will continue and if, for example, the digitization process of all old archival records is completed.

Použitá literatura

BLAŽEK, Ladislav; VRABEC, Jan; KASIKA, Vladimír; BEZDĚK, Vladimír; TAUŠ, Gustav. *Výroba a prezentace audiovizuálních děl II*. Praha – Akademie múzických umění v Praze, Fakulta filmová a televizní, 1992. IBSN 80-85467-64-X.

VAMBERA, Karel. *Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská*. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014. ISBN 978-80-7300-510-8.

VONDRA, Jaroslav a kolektiv. *Technologie výroby televizních pořadů, I. díl: Technologické postupy*. Institutu výchovy a vzdělávání, Československá televize. 1982.

VONDRA, Jaroslav a kolektiv. *Technologie výroby televizních pořadů, IV. část: technologie výroby zpravodajských a publicistických pořadů*. Institut výchovy a vzdělávání pracovníků Československé televize. 1983.

Internetové zdroje

Archiv a programové fondy ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/archiv-a-programove-fondy-ct/>

Kodex České televize [online]. [cit. 2018-06-27]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2013 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2014. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2013.pdf>

Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2014 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2015. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2014.pdf>

Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2015 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2016. Dostupné z:

<http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2015.pdf>

Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2016 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2017. Dostupné z:

<http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2016.pdf>

Výroční zpráva: Archiv a programové fondy České televize za rok 2017 [online]. [cit. 2018-04-22]. Česká televize, 2018. Dostupné z:

<http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/archiv-a-programove-fondy/vyrocnizprava-2017.pdf>

Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2016 [online]. [cit. 2018-06-28]. Česká televize, 2017. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocnizpravy/zprava2016.pdf?_ga=2.110424128.417530373.1531934921-881159613.1531934920

Zákon č. 499/2004 Sb., zákon o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. In: Sbírká zákonů České republiky. 2004. Dostupné také z:

http://www.nacr.cz/sua/legis/499_04.htm

Zákon č. 483/1991 Sb., zákon České národní rady o České televizi. In: Sbírká zákonů České republiky. 1991. Dostupné také z:

http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-ceske-televizi-2017.pdf?verze=2018-07-03-01:03:22&_ga=2.250336966.1577146705.1530571169-307015579.1530571169

Ostatní zdroje

Rozhovor s Vladimírem Drbohlavem, vedoucím zahraničních operací programu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 3. 2018.

Rozhovor s Michalem Kratochvílem, hlavním technologem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 28. 4. 2016.

Rozhovor s Tomášem Kublákem, členem redakce archivu zpravodajství. Archiv autora, záznamy rozhovorů z 5. 4. 2018 a 23. 7. 2018.

Rozhovor s Miroslavem Langerem, redaktorem a komentátorem ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 28. 3. 2018.

Rozhovor s Petrem Nosálkem, vedoucím redakce archivu ČT sport. Archiv autora, záznam rozhovoru z 22. 3. 2018.

Rozhovor s Davidem Randuškou, redaktorem ČT sport. Archiv autora, přepis rozhovoru z 2. 4. 2018.

Rozhovor s Jiřím Tomanem, systémovým inženýrem ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 5. 4. 2018.

Rozhovor s Hanou Vidimskou, vedoucí Videotéky. Archiv autora, záznam rozhovoru z 28. 4. 2016.

Rozhovor s Irenou Wintrovou, vedoucí Archivu a programových fondů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 9. 4. 2018.

Rozhovor s Robertem Zárubou, šéfkomentátorem sportovních pořadů ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 3. 4. 2018.

Rozhovor s Jánem Zaťkem, vedoucím redakce archivu zpravodajství ČT. Archiv autora, záznam rozhovoru z 19. 4. 2016.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Archivace zpravodajského pořadu v Provysu (obrázek)

Příloha č. 2: Bodový scénář zpravodajského pořadu v digitálním archivu (obrázek)

Příloha č. 3: Program Mezixicht – zpravodajství (obrázek)

Příloha č. 4: Náhled na sportovní pořady v Sonapsu (obrázek)

Příloha č. 5: Náhled na sportovní pořady v Sonapsu (obrázek)

Příloha č. 6: Program Mezixicht – sport (obrázek)

Příloha č. 7: Archivace sportovního vysílání v Provysu (obrázek)

Příloha č. 8: Archivace sportovního vysílání v Provysu (obrázek)

Příloha č. 9: Archivace sportovního vysílání v Provysu (obrázek)

Příloha č. 10: Archivace sportovního vysílání v Provysu (obrázek)

Příloha č. 11: Archivace sportovního vysílání v Provysu (obrázek)

Příloha č. 12: Vyhledávání v programu Tondys (obrázek)

Příloha č. 13: XDCAM – 50 GB (foto)

Příloha č. 14: XDCAM – 23 GB (foto)

Příloha č. 15: Depozitář APF v hlavní budově ČT na Kavčích horách (foto)

Příloha č. 16: Depozitář APF v hlavní budově ČT na Kavčích horách (foto)

Příloha č. 17: Depozitář v budově zpravodajství na Kavčích horách (foto)

Příloha č. 18: Webová stránka iVysílání (obrázek)

Přílohy

Příloha č. 1: Archivace zpravodajského pořadu v Provysu (obrázek)

The screenshot displays the Provys archive interface. On the left, a video player shows a news broadcast with two anchors. The right side contains a detailed metadata form for the recording 'Zprávy v 16'. The form includes fields for 'Serál', 'Pořad', 'Verze', 'Popis', 'Název pořadu', 'Server', 'Soubor', and 'Číslo'. Below the form are two 'Dokumentace' (Documentation) sections, each with tabs for 'Obsah', 'Lokace', 'Práva', 'Tvůrci', 'Výroba', 'Zpracování', and 'Ostatní'. The first documentation section contains the text: 'Zprávy v 16. Odpovědi zpravodajský pořad.' The second section contains: 'Slovensko, Jmenování nové vlády' and 'Organizační protesty, které předcházely odstoupení bývalého slovenského premiéra Roberta Fica, zrušení občanských demonstrací za druhé Slovensko. Své rozhodnutí odvolává šéf. Bě prezident Andrej Kiska dopadské jmenoval nový kabinet. Nadále však hodají naděhat na objasnění vraždy Jána Kuciaka a na vyšetření údajných vazeb státních institucí světu, zahraničí, Slovensko, protesty, demonstrace, Za druhé Slovensko, vražda, novinář, Jan Kuciak, vláda, koalice, premiér, Robert Fico, demise, odstoupení, požadavek, zrušení, demonstrace, nová, vláda, premiér, Peter Pellegrini, jmenování, prezident, Andrej Kiska.'

Příloha č. 2: Bodový scénář zpravodajského pořadu v digitálním archivu (obrázek)

The screenshot shows the digital archive interface for a point-by-point script. The top left panel displays 'Man' and 'Bez odeslání'. Below it, there are radio buttons for 'Všechny', 'CT24', 'NEWS', 'SPORT', and 'VÝROBA'. A table lists 'Seznam rundownů' with columns for 'channel', 'jmeno', 'rundovtype', 'IDEC', 'scheduled', 'start', 'endT', 'vedo', 'dura', 'Rezor', 'vedo', 'stav', 'Zvukar', 'Strah', 'Mod', and 'star'. The table contains several rows for CT24 and NEWS channels. The bottom left panel shows 'Materiály k odeslání' and 'Nové materiály' with columns for 'label', 'content', 'osobnost', 'pos_no...', 'storyname', 'storyText', 'storyOsob...', 'clipdec', 'semafor', and 'LUMD'. The right panel shows a video player with a still image of a house and a control interface with buttons for 'Resume/Play', 'Stop', 'Next', 'UnSet/Next', 'Speed 1/2', 'Speed x2', and 'AudioGroup: Track 1 - [English]'. Below the video player, there is a text area with the following content: 'Objekt: SYN 2 ROZEPSANÝ H-system 1600', 'StoryName: ROZEPSANÝ H-system 1600', 'StoryText: Lidé, kteří se mají vystěhovat z domů v Hornomáříčích, by podle kandidátky na šéfu resortu práce a sociálních věcí Jany Malákové mohli dostat od státu až jeden-a-padesát tisíc jako mimořádnou okamžitou pomoc. Nejvyšší soud nařídil, že musí domy do měsíce', and 'StoryOsobnost:'. At the bottom right, there is a button labeled 'Odeslat rundown'.

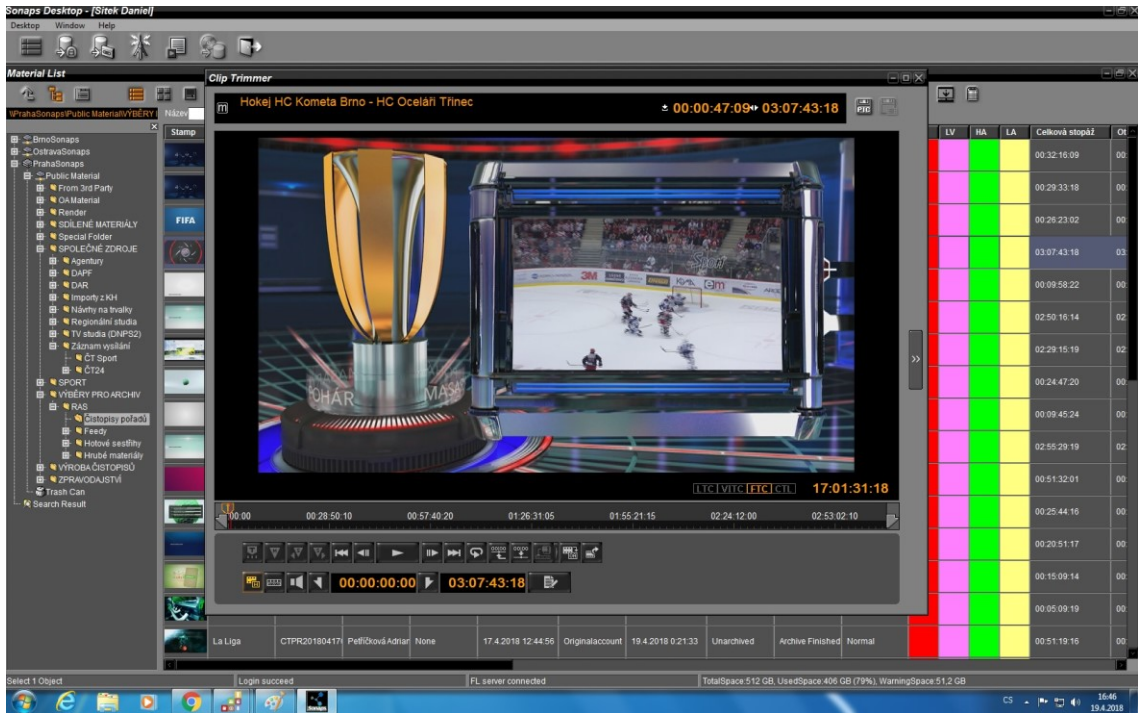
Příloha č. 3: Program Mezixicht – zpravodajství (obrázek)

The screenshot displays the Mezixicht software interface for managing a program. At the top, there are fields for 'Seriól' (Zprávy v 16), 'Pořad' (Zprávy v 16), 'Verze' (Plánovaný VC), and 'Název OZ'. Below this is a table of program segments with columns for 'Thumbnail', 'Název', 'Užitý UMID', 'ČRČK začá...', 'Stopáž', 'Čas suma', 'Čas vysílání', and 'Redaktor'. The table lists 15 segments, including 'CRT počasí', 'HDL Kralupy', 'HDL sněmovna', 'HDL Sobotka', 'HDL Brusel', 'HDL Slovensko', 'Studio úvod', 'CRT Kralupy 16', 'LIVE VST Chrašová Kralupy', 'Sřihák Plazma veřín - Malá - Nejhorší výbuchy...', 'LIVE VST Jelinčková sněmovna', 'LIVE VST Jelinčková sněmovna', 'SYN Zorařek', and 'ROZEPŠANÝ konec Sobotky'. The bottom status bar shows 'Počet záznamů: 1 / 41 (1/41) za 0,087s' and 'Označené záznamy: 1'.

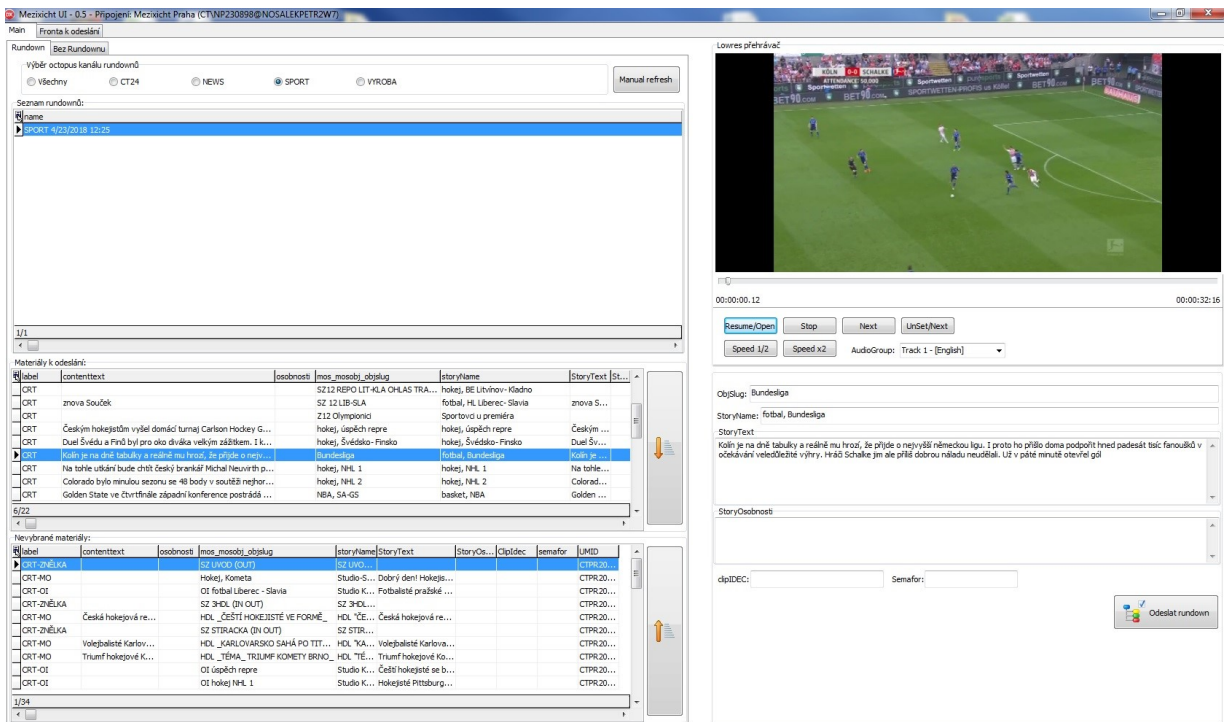
Příloha č. 4: Náhled na sportovní pořady v Sonapsu (obrázek)

The screenshot shows the Sonaps Desktop software interface with a 'Material List' table. The table has columns for 'Stamp', 'Název', 'Material ID', 'Vytvořeno kým', 'Dobry E stopa', 'Vytvořeno', 'Změněno kým', 'Změněno', 'Stav realtime', 'Stav archivace', 'Stav klipu', 'HV', 'LV', 'NA', 'LA', 'Celková stopáž', and 'GI'. The table lists 15 items, including 'Hokej HC Kometa', 'Sportovní zprávy', 'Volejbal Kladno', 'Hokej HC Kometa', 'Branky body, vřel', 'Branky body, vřel', 'Cyklistika Flecha', 'Sportovní zprávy', 'Sportovní zprávy', 'Fotbal - SK Slavia', 'Branky body, vřel', 'Branky body, vřel', 'Volejbal - VK Jihc', 'Sportovní zprávy', and 'Téma pro hosty'. The bottom status bar shows '35 Objects', 'Login success', 'PL server connected', 'TotalSpace 512 GB, UsedSpace 406 GB (79%), WarningSpace 51,2 GB', and the date '15.4.2018'.

Příloha č. 5: Náhled na sportovní pořady v Sonaps (obrázek)

Příloha č. 6: Program Mezixicht – sport (obrázek)

Příloha č. 7: Archivace sportovního vysílání v Provysu (obrázek)

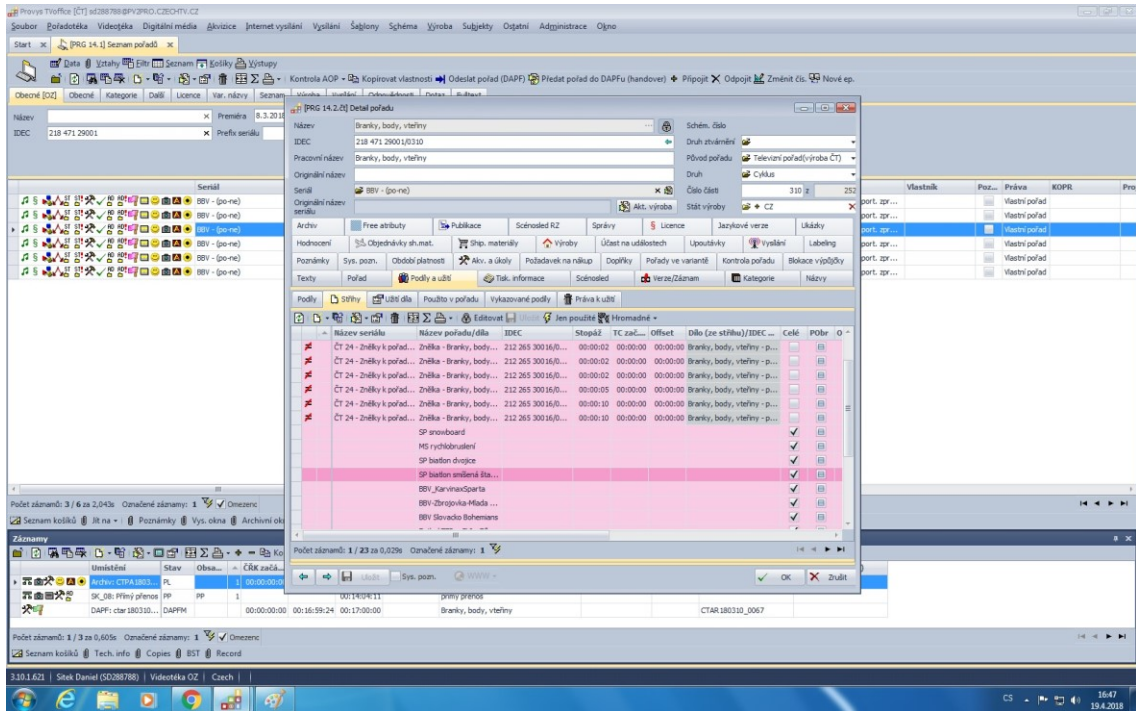
The screenshot displays the 'Archivní popis s náhledem' (Archive description with preview) window in the Provys system. The main area shows a table of broadcast records with columns for serial number, episode, name, work name, EDEC, stop date, broadcast date, and type. Below the table, there are sections for 'Záznamy' (Records) and 'Záznamy' (Records) with a table of broadcast details including channel, start/end times, and names.

Serial	Ep.	Název	Prac.název	EDEC	Stopáž	Vys. den	Vys. jako c...	Prog. typ	Vlastník	Poz...	Práva	KOPR	Pro
308	308	Branky, body, vte...	Branky, body, vte...	218 471 290010308	00:57	8.3.2018		R sportovní pořad sport. zpr...					Vlastní pořad
309	309	Branky, body, vte...	Branky, body, vte...	218 471 290010309	00:57	8.3.2018		R sportovní pořad sport. zpr...					Vlastní pořad
310	310	Branky, body, vte...	Branky, body, vte...	218 471 290010310	01:40	10.3.2018		R sportovní pořad sport. zpr...					Vlastní pořad
311	311	Branky, body, vte...	Branky, body, vte...	218 471 290010311	01:47	11.3.2018		R sportovní pořad sport. zpr...					Vlastní pořad
312	312	Branky, body, vte...	Branky, body, vte...	218 471 290010312	00:50	12.3.2018		R sportovní pořad sport. zpr...					Vlastní pořad
313	313	Branky, body, vte...	Branky, body, vte...	218 471 290010313	00:50	13.3.2018		R sportovní pořad sport. zpr...					Vlastní pořad

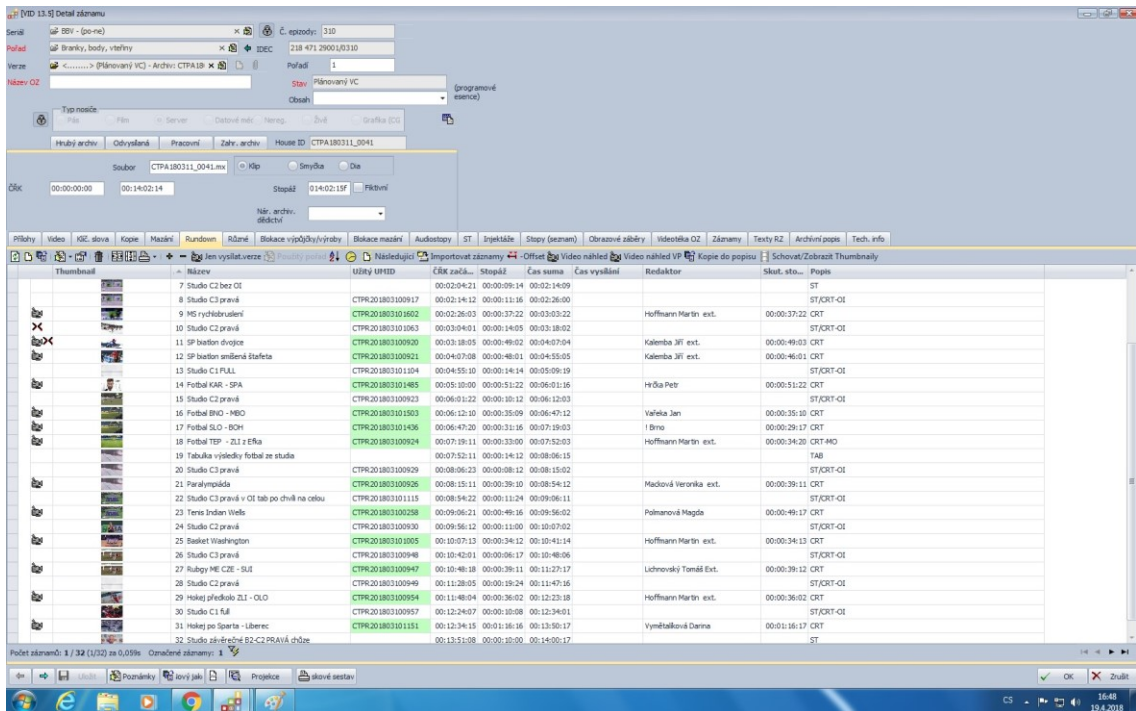
Příloha č. 8: Archivace sportovního vysílání v Provysu (obrázek)

The screenshot shows a detailed view of a broadcast archive entry in the Provys system. The main window displays a video player with a green soccer ball and the text 'SPORTOVNÍ ZPRÁVY'. To the right, there are fields for 'Server', 'Adresá', 'Soubor', 'Čís', and 'Soubor'. Below these, there are tabs for 'Dokumentace', 'Obsh', 'Lokace', 'Práva', 'Tvůrci', 'Výroba', 'Zpracování', and 'Ostatní'. The 'Dokumentace' tab is active, showing a table with columns for 'Název', 'Čís', 'Lokace', 'Práva', 'Tvůrci', 'Výroba', 'Zpracování', and 'Ostatní'. The 'Texty RZ' tab is also visible, showing a table with columns for 'Typ', 'Poř.', 'Čís', 'Lokace', 'Práva', 'Tvůrci', 'Výroba', 'Zpracování', and 'Ostatní'.

Příloha č. 9: Archivace sportovního vysílání v Provysu (obrázek)

Příloha č. 10: Archivace sportovního vysílání v Provysu (obrázek)

Příloha č. 11: Archivace sportovního vysílání v Provysu (obrázek)

The screenshot displays the 'Provys Tvorba' application window. The main area shows a table of broadcast orders with columns for 'Seriál', 'Ep.', 'Pl. ...', 'Název', 'Prac. název', 'IDEC', 'Stopáž', 'Vys. den', 'Vys. jako ...', 'Proc. typ', 'Vlastník', 'Poz...', 'Práva', and 'KOPR'. A context menu is open over the first row, listing various actions like 'Převést', 'Vytvořit', 'Zrušit', and 'Vytvořit'. Below the table, there is a 'Záznamy' section with a table of records, including columns for 'Umožnění', 'Stav', 'Obna...', 'ČSK začá...', 'ČSK konec', 'Stopáž', 'Datum pos...', 'Popis', 'Projekt', 'Všeprisp...', 'Husov ID', and 'UPID_DAPF(MAR)'. The interface includes a top navigation bar, a toolbar, and a status bar at the bottom.

Příloha č. 12: Vyhledávání v programu Tondys (obrázek)

The screenshot shows the 'Vyhledávání' (Search) interface in the Tondys program. At the top, there are tabs for 'Vyhledávání', 'Moje EDL', and 'Návod', and a user profile 'Uživatel: Ondřejšfk Gustav'. The search filters are organized into two columns:

- Left Column:** FullText, Vytvořeno od, Vytvořeno do, Vysíláno od, Vysíláno do, Studio (with a dropdown menu showing 'Praha, Brno, Ostrava').
- Right Column:** Název, Klíčová slova, Osobnosti, Redaktor, Záběry, Centrum (with a dropdown menu showing 'RZ').

 Additional filters on the right include 'Místo', 'Země', 'UMID', 'IDEC', 'Kontent', and 'Typ' (with icons for 'TECHINFO', 'RECORD', and 'Vše'). At the bottom, there are 'Hledat' and 'Vymazat' buttons. The status bar at the bottom shows '3.10.1.623 | Sítek Daniel (5038788) | Vidovka OZ | Czech | 16:48 19.4.2018'.

Příloha č. 13: XDCAM – 50 GB (foto)

Příloha č. 14: XDCAM – 23 GB (foto)

Příloha č. 15: Depozitář APF v hlavní budově ČT na Kavčích horách (foto)

Příloha č. 16: Depozitář APF v hlavní budově ČT na Kavčích horách (foto)

Příloha č. 17: Depozitář v budově zpravodajství na Kavčích horách (foto)

Příloha č. 18: Webová stránka iVysílání (obrázek)